

Møteinnkalling

I samsvar med møteplan holdes det møte i forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 23.08 2023 kl. 12.15.

Møtet finner sted i møterom 448, JUS2

Innkalling er sendt til:

Ragna Aarli, Christian Franklin (stiller for Jon Petter Rui H23), Berte-Elen R. Konow
Henriette Sinding Aasen, Kristian Strømsnes, Randi Sæbøe, Henrik Skagen, Maja Holmen

Innkalling er også sendt alle varamedlemmer

Saksliste og sakspapirer følger vedlagt i elektronisk form.

Eventuelle forfall bes meldt snarest til varamedlem og sekretær ved
ingrid.muftuoglu@uib.no

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoglu
sekretær

18.08 2023
INMU

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 40/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

SAKSLISTE

Sak	Saker til behandling
S 40/23	<u>Godkjenning av innkalling og saksliste</u>
S 41/23	<u>Oppfølging strategi 2023-2030: Handlingsplan for forskning</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 42/23	<u>Forskningsutvalgets ansvar og oppgaver</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 43/23	<u>Høringsinnspill kvalitetssystem ph.d.-utdanningen</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 44/23	<u>Høringsinnspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 45/23	<u>Høringsinnspill norskopplæring for internasjonalt rekrutterte medarbeidere ved UiB</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 46/23	<u>Oppstart nettverksprosjekter</u> Muntlig orientering
S 47/23	<u>Endring møtetidspunkt høsten 2023</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 48/23	<u>Innføring av rettighetsordning ved UiB</u> Saksforelegg følger vedlagt
S 49/23	<u>Eventuelt</u>

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 41/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Oppfølging strategi 2024-2030: Handlingsplan for forskning

Den nye strategien for Det juridiske fakultet for perioden 2023-2030, *Rettsvitenskap i front*, ble vedtatt på fakultetsstyremøte 13. juni 2023 ([se sak 59/23](#)). På samme møte ble det godkjent at strategien skal følges opp av to handlingsplaner, én for forskning og én for utdanning. Disse skal være for perioden 2024-2025 og skal arbeides fram av FU og SU i løpet av høsten 2023.

Handlingsplanene skal konkretisere hvordan målene i strategien skal kunne nås. Planene skal inneholde aktiviteter, milepæler og fremdriftsplaner samt peker ut hvem som har ansvaret for å realisere de ulike elementene i planen.

Bakgrunn

Med en svært [langsiktig strategiplan](#) (se også vedlegg 1) som setter søkelys på visjoner og ambisjoner, er det behov for å tenke planmessig gjennom hvilke tiltak som kan bidra til å realisere de strategiske målene. Begge handlingsplanene skal inneholde tiltakspunkter på strategiens gjennomgående prioriteringer:

- Internasjonalisering
- Rekruttering
- Mangfold og likestilling
- Formidling

Ved å utarbeide tiltakspunkter for de samme prioriteringene i begge handlingsplanene vil vi knytte forskning og utdanning tettere sammen. Dette er i seg selv et mål i strategien. Parallelle tiltakspunkter i de to planene vil også tydeliggjøre om og eventuelt på hvilken måte forskningsaktiviteten og utdanningsaktiviteten kan måtte prioritere ulikt for å nå de overordnede strategiske målene.

I tillegg til de gjennomgående prioriteringene kan handlingsplanen for forskning og handlingsplanen for utdanning inkludere egne punkter som er særskilt for områdene.

Handlingsplanen for forskning skal særlig følge opp kapittelet om *Langsiktig og nyskapende forskning*, der hovedmålet er at forskerne og forskningsmiljøene ved fakultetet skal bidra til å utvikle den rettsvitenskapelige forskningsfronten. Strategien skisserer tre faglige tyngdepunkt; *Klima og energirett*, *Rettsstat og internasjonalt samarbeid* og *Rammevilkår for næringsverksemd og nyskaping*. Det skal i kommende periode legges særlig vekt på å utvikle disse tyngdepunktene som skal være et instrument i oppbyggingen av og rekrutteringen til det samlede forskningsmiljøet ved fakultetet.

Handlingsplanene skal følge opp ambisjonene mot 2030 med konkrete tiltak som legger til rette for at ambisjonene nås. Ambisjonene om forskning er at:

- *Vi skal ha ein akademisk kultur for fri fagleg samtale og kritikk, og vere del av den internasjonale forskingsfronten*
- *Vi skal dyrke ein nyskapande og samfunnsrelevant rettsvitskap, og ha god dialog med omverda og andre vitskarar*
- *Vi skal både publisere på norsk og i kanalar på høgt internasjonalt nivå*
- *Vi skal auke vår kompetanse om teknologiutvikling og digitalisering på tvers av rettsdisiplinar og faglege tyngdepunkt*
- *Vi skal ha ei forskarutdanning på høgt internasjonalt nivå som bygger rettsvitskapleg kjernekompetanse og inviterer til å utforske teoretisk og metodologisk mangfald*
- *Vi skal auke eksternfinansieringa for å utvide forskingskapasiteten til fagmiljøa*
- *Vi skal fremje kunnskapen om, og forståinga av, forskningsetikk og fagleg integritet*
- *Vi skal synleggjere verdien av rettsvitskapleg forskning for samfunnet gjennom målretta kommunikasjon av og om forskinga ved fakultetet*

Da handlingsplanen for forskning også skal inkludere internasjonalisering, rekruttering, mangfold og likestilling og formidling må planen, i likhet med handlingsplan for utdanning, følge opp ambisjonene i kapitlene *Formidling og samfunnsdialog* og *Ein organisasjon i utvikling*.

Relevante bakgrunnsdokument for arbeidet med ny handlingsplan er

- Handlingsplan for forskning 2020-2022 som fulgte opp forrige strategi. Handlingsplanen ble revidert i forbindelse med JUREVAL. Mange av tiltakene er fremdeles relevante og kan videreføres i ny handlingsplan. Handlingsplanen kan leses [her](#).
- I det første strategiutkastet var tiltakspunkter inkludert i teksten. Det ble besluttet å ta ut tiltakspunktene for å tydeliggjøre de overordnede og langsiktige prioriteringene i strategien. Tiltakspunktene (vedlegg 2) er ikke ferdig utarbeidet, men kan benyttes som utgangspunkt for arbeidet med handlingsplanen.

Medlemmene i FU bes om å vurdere hvilke tiltak fra handlingsplanen 2020-2022 som kan være egnet til å realisere bestemte ambisjoner i den nye strategien og hvilke tiltakspunkter fra forrige handlingsplan og fra arbeidsprosessen med ny strategi som bør iverksettes i første del av strategiperioden.

Handlingsplanene skal utarbeides i UiB-mal. Se eksempel [her](#).

Framdriftsplan for arbeidet med handlingsplaner for 2024-2025

Arbeidet med utforming av de to planene skal skje i forskningsutvalget og studieutvalget og skal ledes av FU-leder, Ragna Aarli og SU-leder, Halvard Haukeland Fredriksen.

Handlingsplanene skal legges fram for fakultetsstyret innen utløpet av 2023 og senest på fakultetsstyremøte 12. desember.

I Forskningsutvalget er det satt opp tre ordinære møter høsten 2023. Det vil være nødvendig å sette av god tid til diskusjon av utkast og innspill på disse møtene, i tillegg vil det muligvis

være nødvendig med et ekstraordinært FU-møte for å få ferdigstilt handlingsplanen innen årsslutt. Et fullstendig utkast til handlingsplan bør være klar til det siste FU-møtet i høst, 22. november. Med bakgrunn i dette forslås følgende fremdriftsplan:

Dato	Aktivitet
FU-møte 23. august	Se på forrige handlingsplan og tiltakspunktene til nåværende strategi (vedlegg 2). Kan handlingsplanen for 2024-25 bygges over samme lest som den forrige? Koble konkrete tiltak til punktene i ambisjonslisten (se listen lengre oppe) som er egnet for første fase av ny strategi Fastsette fremdriftsplan for arbeidet med ny handlingsplan for forskning.
25. september	Første utkast til handlingsplan sendes på høring til FUs medlemmer
9. oktober	Frist for skriftlig tilbakemelding
FU-møte 26. oktober	Revidert handlingsplan blir lagt frem for diskusjon. Det vil her kunne avgjøres om det er behov for et ekstraordinært FU-møte for å ferdigstille handlingsplanen til fakultetsstyremøte 12. desember.
Evt. ekstraordinært FU-møte 6. november kl 12-14	Revidere og ferdigstille utkast.
FU-møte 22. november	Vedta endelig utkast

Til diskusjon

- Hva er et realistisk ambisjonsnivå for 2024-2025?
- Hvilket format og hvilket detaljeringsnivå skal handlingsplanen for 2024-2025 ha?
- Kan elementer fra den forrige handlingsplanen og tiltakspunktene til nåværende strategi brukes i handlingsplanen for 2024-2025 – i så fall hvilke?
- Er det mulig og hensiktsmessig å identifisere ett tiltak per ambisjon (se liste over ambisjoner ovenfor) i handlingsplanen for 2024-2025?

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak: Forskningsutvalget slutter seg til fremdriftsplanen for utarbeidelse av handlingsplan for forskning med de endringer som fremkom i møte.

Vedlegg 1 Strategi Det juridiske fakultet 2023-2030

Vedlegg 2 Tiltakspunkter oppfølging strategi

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoglu
sekretær

15.08.2023
INMU

RETTSVITSKAP I FRONT

Det juridiske fakultet skal mot 2030 styrke sin posisjon som eit rettsvitenskapleg kunnskapssentrum. Fakultetet skal bygge vidare på forskingsmiljøa vi har utvikla for å utdanne juristar som kan ta rettssamfunnet vidare.

Rettsystemet er ein avgjerande infrastruktur for eit demokratisk samfunn tufta på menneskerettane. Ei hovudoppgåve for rettsvitenskapen er å utforske og analysere dei reglane som er vedtekne. Ei anna hovudoppgåve er å utvikle rettsystemet for å kunne møte framtidige utfordringar. Dette må skje med grunnlag i ein sterk fagleg-kritisk kultur og dialog med andre vitenskapsdisiplinar. Med aktivt og engasjert internasjonalt forskingssamarbeid skal vi fremje vilje, evne og mot til å gå i front for nye perspektiv og rettslege løysingar på problem og konflikhtar som oppstår i tida.

Den sentrale rolla juristane har i samfunnet, og den makta dei utøver, gjer det viktig å arbeide målretta for rekruttering av studentar og forskarar med ulike erfaringar og perspektiv.

LANGSIKTIG OG NYSKAPANDE FORSKING

Forskarane og forskingsmiljøa våre bidreg til utvikling av den rettsvitenskaplege forskingsfronten.

Berekraftig utvikling av samfunnet og ny teknologi krev nye rettslege løysingar. Vi skal styrke forskinga på grunnleggjande utfordringar i rettsystemet og tidsaktuelle problemstillingar. Forskinga skal vere orientert mot den internasjonale forskingsfronten, skje over tradisjonelle disiplingrenser i rettsvitenskapen og i dialog med andre vitenskapsdisiplinar.

Vi forskar på dei sentrale rettsområda som inngår i det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap, for slik å sikre forskingsbasert utdanning innan så vel privatrettslege som offentlegrettslege emne. Vi skal samstundes styrke forskinga på fagområde som peikar seg ut som særleg viktige både for rettsvitenskapen og i eit samfunnsperspektiv.

Med **tre faglege tyngdepunkt** skal vi utvikle kvaliteten på forskingsaktiviteten generelt, og gje grunnlag for å løyse viktige samfunnsutfordringar. Dei faglege tyngdepunkta er område som det skal leggest særleg vekt på å utvikle, og dei skal vere instrument i oppbygginga av og rekrutteringa til det samla forskingsmiljøet.

Det faglege tyngdepunktet **Klima- og energirett** vil ta utgangspunkt i det sterke tverrfaglege miljøet som er utvikla i samarbeid med UiB si satsing på klima og energiomstilling. Dette er eit felt som på ein særskilt måte svarer på sentrale samfunnsutfordringar som klimautfordringa og trongen for kunnskap og regelutvikling for å sikre ei berekraftig utvikling. Det er eit mål at fagmiljøet skal utvikle seg til eit senter i løpet av strategiperioden.

Det faglege tyngdepunktet **Rettsstat og internasjonalt rettsamarbeid** skal løfte dei prinsipielle perspektiva i styrking av rettsstaten aleine og i samarbeid med andre statar. Utviklinga i Europa der rettsstatar blir nedbygt og avtalar sagt opp, har skapt etterspurnad etter rettsstatleg grunnforskning og gode modellar for rettsamarbeid. Det veletablerte fagmiljøet på feltet skal ta sikte på å bli eit nordisk kunnskapssentrum for forskning og forskarutdanning i løpet av strategiperioden.

Det faglege tyngdepunktet **Rammevilkår for næringsverksemd og nyskaping** skal vidareutvikle samarbeidet med økonomiske og teknologiske forskingsmiljø. For å utvikle eit teknologi- og

kunnskapsbasert samfunn som kan bære kostnadane med rettsstaten og velferdssamfunnet og gjennomføre det grønne skiftet, er det nødvendig å skape gode rettslege rammevilkår for nyskaping og initiativ. Kunnskap om komplekse nasjonale og internasjonale regelverk er avgjerande for å kunne realisere dette. Det fleirfaglege samarbeidet på feltet dannar grunnlaget for å finne gode og framtidsette løysingar for regulering av ny og sjølvlærande teknologi.

Ambisjonar mot 2030

- Vi skal ha ein akademisk kultur for fri fagleg samtale og kritikk, og vere del av den internasjonale forskingsfronten
- Vi skal dyrke ein nyskapande og samfunnsrelevant rettsvitskap, og ha god dialog med omverda og andre vitskapar
- Vi skal både publisere på norsk og i kanalar på høgt internasjonalt nivå
- Vi skal auke vår kompetanse om teknologiutvikling og digitalisering på tvers av rettsdisiplinar og faglege tyngdepunkt
- Vi skal ha ei forskarutdanning på høgt internasjonalt nivå som bygger rettsvitskapleg kjernekompetanse og inviterer til å utforske teoretisk og metodologisk mangfald
- Vi skal auke eksternfinansieringa for å utvide forskingskapasiteten til fagmiljøa
- Vi skal fremje kunnskapen om, og forståinga av, forskingsetikk og fagleg integritet
- Vi skal synleggjere verdien av rettsvitskapleg forskning for samfunnet gjennom målretta kommunikasjon av og om forskinga ved fakultetet

UTDANNING FOR FRAMTIDA

Vi utdannar sjølvstendige og kritiske juristar som har inngåande kjennskap til samtidas rettssystem og kan møte nye utfordringar og ukjende problemstillingar, og slik sett utvikle retten.

Eit samfunn i omstilling med rask teknologisk utvikling treng juristar som evnar å sjå dei nye rettsspørsmåla som oppstår og finne gode løysingar på desse. Bergensmodellen med problembasert og studentaktiv læring, tett oppfølging av studentane i gruppeundervising dei første åra og målretta skrivetrening, skal være berebjelke i studieordninga. Vi bygger juridisk kompetanse gjennom ein idé om at *korleis* du lærer er nøkkelen til *kva* du lærer. Vi skal fortsette kvalitetsutviklinga av studiemodellen slik at studentane våre er førebudde på morgondagens arbeidsliv og aktivt kan bidra til samfunnsutviklinga.

Gjennom forskingsbasert undervising og varierte læringsformer skal vi utdanne juristar med fagleg tryggleik, sterkt metodisk medvit og høg etisk standard. Studentane skal sjå rettslege problemstillingar i eit heilskapleg bilete og retten i eit samfunnsperspektiv. Den overordna læringsutbytteskildringa for studieprogrammet dannar grunnlaget for alt vi gjer i utdanninga.

Studieprogrammet skal ha god indre samanheng og progresjon der internasjonal erfaring er integrert i løpet. Dragefjellet skal vere ein studentaktiv campus med eit inkluderande læringsmiljø gjennom heile studieløpet.

Ambisjonar mot 2030

- Vi skal vere det leiande rettsvitskaplege utdanningstilbodet i Noreg gjennom å vidareutvikle Bergensmodellen med studentanes læring i sentrum
- Vi skal utvikle metodisk medvit om, og interesse for, sentrale dilemma i retten og stimulere til livslang læring
- Vi skal la studentane ta del i den akademiske fellesskapen og gje dei innsikt i vitskapleg arbeidsmåte og i forskarkvardagen

- Vi skal sikre at dei vi utdannar er oppdaterte på bruk av digitale verktøy til å løyse rettslege problemstillingar
- Vi skal vere attraktive for studentar med ulike erfaringar og perspektiv, og gjere bruk av dette mangfaldet i studiet
- Vi skal synleggjere behovet for, og verdien av, dialog med andre vitskapar for å kunne løyse rettslege og samfunnsmessige problemstillingar
- Vi skal gjere studentane i stand til å samarbeide med juristar frå andre land, og til å kunne forstå og gjere seg nytte av deira perspektiv på felles rettslege utfordringar og sjølv bidra med norske perspektiv
- Vi skal stimulere til utforskning av regionale problemstillingar i lys av internasjonal rettsutvikling, i samarbeid med aktørar i Vestlandsregionen
- Vi skal utvikle forskartalent og rekruttere sterke kandidatar til ph.d.-programmet mellom anna ved hjelp av forskarlinja

FORMIDLING OG SAMFUNNSDIALOG

God formidling av rettsvitskapleg kunnskap skal bidra til utviklinga av demokratiet, og legitimiteten og tilliten til retten i samfunnet.

Våre vitskapleg tilsette er tydeleg til stades som kunnskapsressursar i samfunnet, driv formidling med høg kvalitet og når breitt ut. Gjennom dialog med politiske og rettslege institusjonar skal vi bidra til betre avgjerder om korleis rettssystemet skal utviklast.

Med nyskapande formidling skal vi synleggjere fakultetet som ein forskings- og utdanningsinstitusjon med høg kvalitet og som ein attraktiv arbeids- og studiestad.

Ambisjonar mot 2030

- Vi skal bidra til opplysning og saklege debattar om retten i samfunnet med engasjement og klokskap, og synleggjere kva rolle rettsvitskapen kan spele for samfunnsutviklinga
- Vi skal ha eit godt yringsklima og oppmuntre forskarar på alle nivå til formidling av vitskapleg innsikt for fagfellar og allmennheita
- Vi skal vidareutvikle den gode formidlingskulturen internt og arbeide nyskapande for å nå ut nasjonalt og internasjonalt
- Vi skal særleg arbeide med å synleggjere dei tre faglege tyngdepunkta
- Vi skal formidle innsikt i fagdidaktikk og ta initiativ til deling av erfaringar om kunnskapsutvikling innan og på tvers av det juridiske fagmiljøet

EIN ORGANISASJON I UTVIKLING

Vi er ein attraktiv, inkluderande og engasjerande arbeids- og studiestad med godt samvirke mellom tilsettegrupper som saman løyser fakultetet sitt samfunnsoppdrag.

Fakultet skal verne om universitetsdemokratiet og bidra aktivt for at Universitetet i Bergen skal nå ambisjonane som er sett ut i strategien for 2023- 2030. Vi skal utvikle ein organisasjon som kan møte den aukande etterspurnaden etter rettsvitskapleg forskning og utdanning.

Alle i organisasjonen skal bidra til eit inkluderande arbeids- og studiemiljø. Ved å vere til stades og ta initiativ til fagleg-kritisk kulturbygging, skal vi utvikle gode møtestader mellom studentar og tilsette.

Ambisjonar mot 2030

- Vi skal arbeide for ein organisasjon med ein inkluderande kollegial kultur og eit arbeidsmiljø som speglar mangfaldet i samfunnet
- Vi skal utvikle ein organisasjon med berekraftig fagleg leiarskap og kultur for deltaking og nærvære i organisasjonen
- Vi skal tiltrekke oss fagleg sterke og engasjerte kandidatar som vil bidra til å bygge fagmiljøa og utvikle fakultetet
- Vi skal fortsette med, og vidareutvikle det tette og gode samarbeidet mellom tilsettegruppene, og gjennom dette samarbeidet effektivisere og forenkle arbeidsprosessar og rutinar
- Vi skal styrke tiltaka for karriereoppfølging og rettleiing, særleg for å bygge opp forskarar som er tidleg i karriera
- Vi skal støtte opp om engasjerte undervisarar som set studentane si læring i sentrum
- Vi skal arbeide for å styrke studentdemokratiet ved fakultetet

Forslag til tiltakspunkt for oppfølging av strategien

Langsiktig og nyskapande forskning

- Rekruttere planmessig og systematisk til faste og mellombelse stillingar for å byggje opp fagmiljøa i dei ulike rettsdisiplinane og styrke sårbare miljø
- Bruke administrative ressursar målretta for å frigjere samanhengande forskingstid
- Auke det faglege samarbeidet om prosjekt, publikasjonar og formidling både innanfor rettsvitskapen og med andre vitskarar
- Utvikle kompetanse innan forskingsleiing for å styrke den strategiske utviklinga i forskingsmiljøa
- Styrke kunnskapen om internasjonal og komparativ rett innan alle rettsområde og tematikkar for å gjere nasjonal rettsvitskapleg forskning aktuell for z og ettertrakta i z internasjonale tidsskrift av høg kvalitet
- Arbeide aktivt opp mot forskingsforvaltninga, departementa og næringslivet for å auke forståinga av verdien av rettsvitskapleg forskning
- Sørge for eit sterkt administrativt støtteapparat for søknadsarbeid og prosjektgjennomføring for å auke tilslag på søknader og kvalitet på prosjektgjennomføring

Utdanning i front

- Tilby eit studium med klar indre samanheng og fagleg-metodisk progresjon
- Arbeide med kontinuerleg forbetring av kvalitet i utdanninga basert på evalueringar og faglege diskusjonar, og sikre kvalifisert prøving på alle nivå i studiet
- Leggje til rette for kompetanseheving og samarbeid blant undervisarar
- Vidareutvikle arbeidet med å følge opp og innlemme arbeidsgruppeleiarar i læringsdesignet på dei to første studieåra
- Leggje til rette for eit inkluderande og levande læringsmiljø med kort veg til fagleg og administrativ rettleiing og støtte på alle trinn i studiet
- Arbeide for meir mangfald i studentrekrutteringa
- Arbeide målretta for å få eit Senter for Framifrå Utdanning i løpet av strategiplanperioden
- Utvikle eit attraktivt tilbod om LLM-grad og fleire tverrfaglege masterprogram.
- Fortsette å støtte studentutvalet og studentorganisasjonane og bidra til god og open dialog
- Vidareføre internasjonaliseringsarbeidet med utvekslingsavtalar av høg kvalitet og oppfordre alle studentar til å reise på utveksling som del av studiet
- Inkludere internasjonale studentar i aktivitet ved fakultetet og skape fleire gode faglege møteplassar mellom ulike studentgrupper
- Vidareutvikle forskarlinja for å inkludere fleire av dei beste studentane med forskarambisjonar

Formidling og samfunnsdialog

- Støtte og rådgje vitskaplege tilsette på alle nivå slik at formidlinga når eit breiare publikum
- Gje vitskaplege tilsette råd om val av kommunikasjonskanalar og målgrupper i karriereutvikling
- Vidareutvikle DLF som ressurs for formidlingsaktivitetar på ulike nivå i organisasjonen
- Meir samarbeid mellom Dragefjellet lærings- og formidlingssenter (DLF) og andre kommunikasjonstilsette ved fakultetet
- Arbeide systematisk med å synleggjere offentlege bidrag frå eigne forskarar både internt og eksternt
- Måling og evaluering av formidlingsbidragene, som et strategisk styringsverktøy
- Gje informasjon og opplæring i ulike formidlingsformer og teknikkar

Ein organisasjon i utvikling

- Leggje til rette for og oppfordre studentar til å nytte rettsvitskapleg innsikt til nytenking og innovasjon
- Tilby fleire nyskapande og samfunnsnyttige tilbod om etter- og vidareutdanning
- Sikre god administrativ støtte til faglege leiarar og leggje til rette for at dei kan halde fram med vitskapleg verksemd
- Gje opplæring i prosjektleiarskap, tildele administrative ressursar til søknad og drift av prosjekt og klargjere forventningane til leiarrolla i ulike former for prosjekt
- Tilby, og stille krav om, deltaking i opplæringsprogram til leiarroller
- Verne om tida dei vitskapeleg tilsette har til forskning og sørge for god balanse mellom forskningstid og undervisningsaktivitetar
- Støtte mellombels tilsette i vitskapleg stilling i arbeidet med å realisere utviklingsplanar og karriereambisjonar
- Arbeide systematisk med rolleforståing og samhandling på tvers mellom ulike arbeidstakargrupper i organisasjonen

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 42/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Forskningsutvalgets ansvar og oppgaver

Forskningsutvalget skal fungere som et rådgivende organ for fakultetsstyret i saker som gjelder forskning og forskerutdanning. I denne saken foreslår vi et årshjul for faste saker som belyser vilkår og rammer for den samlede forskningsaktiviteten, som kan styrke FU sin rådgivende rolle i forskningsstrategiske og forskningspolitiske saker ved fakultetet.

Forskningsutvalgets ansvar

[Forskningsutvalgets myndighet og oppgaver](#) blir beskrevet i reglementet for Det juridiske fakultet. Forskningsutvalget har ansvar for organiseringen av den totale forskningsaktiviteten ved fakultetet. Utvalget skal konkretisere og gjennomføre fakultetets overordnede forskningsstrategi og forskningspolitikk i tråd med vedtak fattet av Universitetsstyret. FU skal

- Bidra til å utvikle forskningsaktiviteten ved fakultetet
- Følge opp fakultetets behov for rekruttering av forskere
- Arbeide med forskningsetiske spørsmål i tilknytning til forskningsvirksomheten
- Forberede forskningssaker til fakultetsstyret
- Forberede fakultetsuttalelser i forskningspolitiske spørsmål
- Vurdere ressursbehov for forskningsaktiviteten til fakultetet
- Fordele reise- og forskningsstøtte innenfor rammen av fakultetsstyrets bevilgning til slike formål
- Gi anbefaling til ansettelsesutvalget ved tilsetting i stipendiat- og post doktorstillinger

I tillegg er FU programutvalg for ph.d.-programmet. FU skal

- Trekke opp rammene for og ha ansvar for driften av ph.d.-programmet
- Avgjøre søknader om opptak til ph.d.-programmet, oppnevne veiledere og ha ansvar for oppsigelse av avtaler om ph.d.-utdanningen

Forskningsutvalgets oppgaver: årshjul for faste saker

Med saker organisert i et årshjul vil vi kunne samle sentrale saker knyttet til vilkår for forskning, forskerrekruttering og forskerutdanning på faste tidspunkt og på denne måten få færre små saker om samme tema i løpet av året. Slik vil vi også kunne løfte sakene på et overordnet, strategisk nivå til videre diskusjon i fakultetsstyret.

I tillegg til de faste sakene vil det være løpende saker knyttet til ansettelses- og høringsinnspill og bestillinger fra fakultetsledelsen/universitetsledelsen.

Måned	Sak	Oppfølging	Fakultetsstyret
Januar	Tildeling Meltzer, Frihagen, små drift	Maria	
Februar/mars	FU regnskap foregående år og budsjett for kommende år	Henning/Ingrid /Lars Petter	
	BOA-regnskap foregående år	Randi/Daniel	X
	Forskningsinitiativ og -søknader til kommende frister	Randi/Daniel	X
	Rekruttering forskerlinjen	?	
April	Ph.d.-utdanningsmelding	Karoline	X
	Tilråding stipend forskerlinjen	?	
	Tilråding søknader om forskningstermin	Ingrid	X
Mai/Juni	Arrangementsoversikt og plan for gjennomføring for høstsemesteret	Maria/Henning	
	Tildeling Spire	Maria	
	Publiseringsstatistikk og analyse	Karoline	X
	Status handlingsplan for forskning	Ingrid	X
	Økonomirapport	Henning/Ingrid	
August/September	Oppnevning nye utvalgsmedlemmer gruppe B og D	Ingrid	
Oktober	Nye forskningsprosjekter og status pågående prosjekter	Randi/Daniel	X
	Årets ph.d.-utlysninger (over grunnbevilgning), status søkermasse	Karoline/ Daniel	
	Økonomirapport	Henning/Ingrid	
November/desember	Status/årsrapport forskergrupper	Maria/Ingrid	X
	Status rekrutteringer og kobling til forskningsområde	Ingrid/Maria	X
	Formidlingsrapport for foregående år og kommunikasjonsplan for forskning kommende år	Kim	X
	Oversikt vårens arrangementer og plan for gjennomføring	Maria/Henning	

Saken legges fram til diskusjon i FU

Er nåværende beskrivelse av FU sitt ansvar tilstrekkelig?

Vil en plan for faste saker kunne styrke FU sin rolle som et rådgivende organ for fakultetsledelsen og fakultetsstyret i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål?

Burde årshjulet inneholde flere/færre saker?

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoglu
sekretær

18.08.2023
INMU

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 43/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Høringsinnspel kvalitetssystem ph.d.-utdanninga ved UiB

I brev frå Forsknings- og innovasjonsavdelinga (FIA) datert 07.06.2023 vert fakultetet anmoda om å kome med innspel til evalueringa av UiB sitt kvalitetssystem for ph.d.-utdanninga.

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning vart vedteke av Universitetsstyret i 2017 ([sak 129/17](#)), og skulle i utgangspunktet evaluerast etter 3 år. I 2021 vart det føreslege å utsette evalueringa av kvalitetssystemet til alle elementa var iverksett og tilsynet frå NOKUT var gjennomført ([sak 15/21](#)). I 2023 vil det difor gjennomførast ei heilskapleg evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanninga ved UiB, jf. sak i sentralt FU [14/23](#).

Evalueringa vert gjennomført av FIA, og sidan mykje av det systematiske kvalitetsarbeidet føregår ute på institutt og fakultet, ber FIA om innspel frå fakulteta om korleis elementa i kvalitetssystemet fungerer, og kva som eventuelt ikkje fungerer.

Det vert bedt om innspel på alle elementa i kvalitetssystemet, gjerne med forslag til forbetring. I tillegg ber FIA særskilt om tilbakemelding på:

Dei fire områda NOKUT føreslår forbetringar (sjå omtale av punkta i kursiv under)
Det fins i dag ingen overordna retningslinjer for oppretting av ph.d.-emne i kvalitetssystemet. FIA føreslår er at dette vert etablert.
I kva grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)?

Oppfølgingspunkt frå NOKUT-rapporten, jf. brevet frå FIA:

«Tilbakemeldingene etter NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet var relativt kortfattet, og var delvis rettet mot første og andre syklus. Komiteen foreslo fire områder der det kan gjøres forbedringer i kvalitetsarbeidet:

*Vurdering av kompleksiteten i kvalitetsarbeidet. Dette er i hovedsak rettet mot kvalitetssystemet for første og andre syklus, som komiteen opplever har et system som inneholder mange og omfattende komponenter. Komiteen kommer med en rekke forslag til forenklinger. Noen av disse vil også kunne påvirke kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, for eksempel når det gjelder evaluering av emner.
En systematisk gjennomgang av kvalitetssystemene. Komiteen har forståelse for at UiB ser fordeler med å ha to kvalitetssystemer, men minner om muligheten til å lære av hverandre og dele erfaringer på tvers av de to systemene.
Styrke representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv. Komiteen foreslår å gjøre det til hovedregel at én arbeidslivsrepresentant er med i programevalueringer, ikke at fakultetene kan vurdere om det er hensiktsmessig, som det står i retningslinjene for evaluering av ph.d.-programmene.*

Tilpassing av Studiekvalitetsbasen slik at det blir enklere for studenter og ansatte å få innsikt i resultater og tiltak i forbindelse med tidligere evalueringer.

Tilsynsrapporten og Universstyrets behandling av denne kan leses i [S 36/23](#).»

Frist for å sende inn innspel er 29. september 2023.

For å sikre brei involvering ved fakulteta oppfordrast det til at innspela vert diskuterte i ph.d.-programstyra.

Vedlegg 1 Utkast til innspel frå Det juridiske fakultet om kvalitetssystem for ph.d.-utdanninga ve UiB

Vedlegg 2 Anmodning til innspill til evaluering av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB

forslag til vedtak: FU sluttar seg til innspelet til evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanninga med dei endringar som kom fram i møtet.

Ragna Aarli
leder

Karoline Aksnes
ph.d.-koordinator

18.08.2023
KARAKS

Utkast til innspel frå Det juridiske fakultet om kvalitetssystem for ph.d.-utdanninga ved UiB

Vi viser til brev frå Forskings- og innovasjonsavdelinga (FIA) datert 07.06.23, og takkar for høvet til å kome med innspel frå Det juridiske fakultet.

I brevet oppmodast fakulteta til å kome med innspel til dei ulike elementa i kvalitetssystemet, gjerne med forslag til forbetring.

I tillegg vert det bedt om særleg tilbakemelding på:

- *«De fire områdene NOKUT foreslår forbedringer*
- *Det finnes i dag ingen overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner i kvalitetssystemet. Vårt forslag er at dette etableres.*
- *I hvilken grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringer.»*

Innspel til dei ulike elementa i kvalitetssystemet:

Overordna tilbakemelding:

Det juridiske fakultet set pris på at rammene for kvalitetssystemet for ph.d.-utdanninga ved UiB er opne nok til at dei kan tilpassast kvart einskild fakultet sine særskilde behov.

Ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet er eit lite program, med om lag 30 stipendiatar. At vi er såpass små påverkar ph.d.-programmet. Det fører mellom anna til at dei obligatoriske elementa i programmet er felles for alle kandidatane, uavhengig av kva rettsfelt dei forskar på. Kva emne som skal behandlast og kva for aktivitetar vi kan krevje, må av den grunn vere tenleg for mange og ulike metodiske val for gjennomføring. Det fører òg til at vi har individuell oppfølging av kvar einskild kandidat, og at vi har små grupper av deltakarar på ph.d.-emna og -kursane våre. For å kunne behalde vår eigenart og kunne drifte ph.d.-utdanninga mest mogeleg hensiktsmessig er det viktig for oss at dei overordna rammene for ph.d.-utdanninga ved UiB er fleksible nok til at dei kan tilpassast vår kontekst.

Ph.d.-utdanningsmeldinga

I tillegg til å rapportere inn ph.d.-utdanningsmeldinga til UiB sentralt, nyttar vi den også som ei statusoppdatering for ph.d.-programmet som vi presenterer for fakultetet sine styrer og utval. Meldinga er såleis eit godt verktøy for å synleggjere aktiviteten vi har hatt på ph.d.-feltet siste år. For at vi skal kunne synleggjere mest mogeleg av aktiviteten vår ynskjer vi at temaa i ph.d.-utdanningsmeldinga skal vere opne og fleksible.

Framdriftsrapportering

I den årlege medarbeidersamtalen som forskingsdekanen på fakultetet held med kvar einskild stipendiat, vert framdriftsrapporten for stipendiaten ofte drøfta. For å kunne gjere dette er det

naudsynt at resultatane av framdriftsrapportane kjem tidleg nok til at vi får sjå dei før medarbeidarsamtalane skal gjennomførast. Vi ser det som ein føremon om framdriftsrapportane kan gå i direkte kopi til fakulteta når innleveringsfristen går ut.

Midtvegsevaluering

Ved Det juridiske fakultet ser vi på midtvegsevalueringa som ein milepæl i ph.d.-løpet. Sjølv evalueringa varer i opp mot 4 timar (inkl. lunsj) der kandidaten får evaluert eit manus bestående av 25-40 000 ord av ein ekstern professor (sjå [\[her\]](#) for meir informasjon).

Midtvegsevalueringa er eit viktig verktøy i arbeidet med å fremje kvalitet og gjennomstrøyming av ph.d.-prosjekt ved fakultet. Vi ser at det er naudsynt at ph.d.-kandidatane kjem tidleg i gang med tekstproduksjon, og ved å tematisere midtvegsevalueringa på oppstartssamtalen til nye ph.d.-kandidatar vert midtvegsevalueringa ein konkret motivasjonsfaktor for å komme i gang med skrivinga tidleg. Midtvegsevalueringa har også ein kontrollfunksjon ved at vi i tilfelle der progresjonen ikkje er tilfredsstillande kan setje inn tiltak. Midtvegsevalueringa er ved vårt fakultet og vurdert som eit velegna tidspunkt for å vurdere behov for endring i rettleiingstilbodet til kandidaten.

Medarbeidar- og oppfølgingssamtalar

Det juridisk fakultetet har ein etablert tradisjon for å invitere alle stipendiatar inn til medarbeidarsamtale med prodekanen for forskning ein gong i året. Eksterne ph.d.-kandidatar vil frå 2023 få tilbod om oppfølgingssamtale. Fakultetet ønskjer med dette å avklare om det er mogleg å betre dei lokale rammevilkåra for desse kandidatane slik at gjennomføringa ikkje trekker ut i tid.

Kandidatundersøkinga

Ein konsekvens av å vere eit lite ph.d.-program er at Det juridisk fakultet normalt har for få kandidatar som disputerer i løpet av året til at denne typen undersøkingar kan gjennomførast anonymt, og vi vil difor ikkje få tilgang til fakultetsbaserte resultat. Undersøkinga kan såleis gi oss eit overordna bilete av ph.d.-utdanninga ved universitetet, men ikkje nyttast som verktøy for å evaluere eige ph.d.-program.

Evaluering av emne, emneportefølje, og rammene for opplæringsdelen

Dette året evaluerer fakultetet ph.d.-emne, emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen jf. dei nye retningslinjene som vart vedtekne hausten 2021. Våre ph.d.-kandidatar tar seks obligatoriske emne i opplæringsdelen, og vi ser at ei utfordring er at kandidatane blir trøytt av å svare på kandidatevaluering i alle emna. Dette reflekterast i svarprosenten, som har gått ned frå første til siste emne.

Dialogmøter mellom sentralnivået og fakulteta si faglege leiing

Det juridiske fakultet gjennomførte dialogmøte med sentralnivået om ph.d.-utdanninga 2. desember 2022. Vi er positive til formatet på møtet der vi tok utgangspunkt i den siste ph.d.-utdanningsmeldinga.

Tilbakemelding på dei områda NOKUT føresler forbetringar

Det juridiske fakultet er i utgangspunktet positive til forenklingar i kvalitetssystemet, så lenge rammene framleis vil vere opne nok til at dei kan tilpassast kvart fakultet sine særskilde behov.

Fakultet ser nytteverdien av å behalde eit eige kvalitetssystem for ph.d. Dette skaper størst grad av fleksibilitet og mogelegheiter til å tilpassast ph.d.-utdanninga sin karakter og behov.

Det juridiske fakultet ynskjer å halde på dagens ordning der fakulteta sjølv kan vurdere om det er hensiktsmessig at ein representant frå arbeidslivet er med i programevalueringar. For rettsvitenskapen kan det vere ei utfordring med for stor nærleik til det praktiske arbeidslivet. For Det juridiske fakultetet er det såleis viktig å kunne vurdere sjølv kor vidt det blir hensiktsmessig å inkludere ein arbeidslivsrepresentant i programevalueringar.

Dersom Studiekvalitetsbasen vert meir brukarvennleg ser vi positivt på det.

Kommentar til forslag om å etablere overordna retningslinjer for oppretting av ph.d.-emne

Fakultetet er positive til at det vert etablert overordna retningslinjer for oppretting av ph.d.-emne. Vi ser potensiale for at dette kan vere til god nytte. Men også på dette punktet er det viktig med stor grad av fleksibilitet i retningslinjene slik at dei kan tilpassast vår kontekst. Vert rammene for tronge risikerer vi i staden at det fører til ekstra administrasjon.

I kva grad skal vi bruke same retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringar

Som nemnd tidlegare, ynskjer fakultetet å behalde dagens ordning med eige kvalitetssystem for ph.d.-utdanninga. Medan emne på masterprogrammet i rettsvitenskap kan ha 380 studentar, har våre ph.d.-emne gjerne berre 5 ph.d.-kandidatar. Både kontekst og oppfølging er såleis ulik. Då er det nyttig med eit eige kvalitetssystem som er tilrettelagt for ph.d.-opplæring.

Fakultetene

Referanse

2023/7519-MARIEI

Dato

07.06.2023

Anmodning om innspill til evaluering av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB

I 2023-24 vil det bli gjort en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning.

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017 (sak [129/17](#)). Universitetsstyret ba da om at kvalitetssystemet skulle evalueres etter 3 år. I 2021 ble det foreslått å utsette evalueringen av kvalitetssystemet til alle elementene var iverksatt og i etterkant av tilsynet fra NOKUT (sak [15/21](#)).

Det vil derfor gjennomføres en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen i 2023, som beskrevet i FU-sak [14/23](#). Viktige punkter i en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet:

- Oppfølgingspunktene fra NOKUT-rapporten
- Er elementene i kvalitetssystemet riktig dimensjonert?
- Er det behov for endring/oppdatering av den skjematiske oversikten over [struktur, myndighet og kvalitetssikringsoppgaver](#)?
- Er det overlapp mellom kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning og kvalitetssystem for øvrig utdanning som kan samkjøres bedre?
- Kan språk og uttrykk i de to kvalitetssystemene samkjøres i større grad?

Oppfølgingspunkter fra NOKUT-rapporten

Tilbakemeldingene etter NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet var relativt kortfattet, og var delvis rettet mot første og andre syklus. Komiteen foreslo fire områder der det kan gjøres forbedringer i kvalitetsarbeidet:

- **Vurdering av kompleksiteten i kvalitetsarbeidet.** Dette er i hovedsak rettet mot kvalitetssystemet for første og andre syklus, som komiteen opplever har et system som inneholder mange og omfattende komponenter. Komiteen kommer med en rekke forslag til forenklinger. Noen av disse vil også kunne påvirke kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, for eksempel når det gjelder evaluering av emner.
- En **systematisk gjennomgang av kvalitetssystemene.** Komiteen har forståelse for at UiB ser fordeler med å ha to kvalitetssystemer, men minner om muligheten til å lære av hverandre og dele erfaringer på tvers av de to systemene.
- **Styrke representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv.** Komiteen foreslår å gjøre det til hovedregel at én arbeidslivsrepresentant er med i programevalueringer, ikke at fakultetene kan vurdere om det er hensiktsmessig, som det står i retningslinjene for evaluering av ph.d.-programmene.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Telefon +4755584980
post@uib.no

Postadresse
University of Bergen,
Postbox 7800
NO-5020 BERGEN

Besøksadresse
Jekteviksbakken 31
Bergen

Saksbehandler
Marie Eide
55584963

- **Tilpassing av Studiekvalitetsbasen** slik at det blir enklere for studenter og ansatte å få innsikt i resultater og tiltak i forbindelse med tidligere evalueringer.

Tilsynsrapporten og Universstyrets behandling av denne kan leses i [S 36/23](#).

Prosess og anmodning om innspill fra fakultetene

Evalueringen av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen gjennomføres av Forskings- og innovasjonsavdelingen (FIA), og arbeidet vil bli diskutert med fakultetenes ph.d.-koordinatorer underveis.

Mye av det systematiske kvalitetsarbeidet gjøres ved institutt og fakultet, og fakultetene anmodes om å gi innspill til hvordan elementene i kvalitetssystemet fungerer, og hva som eventuelt ikke fungerer. Det bes om innspill til alle elementene i kvalitetssystemet, og gjerne med forslag til forbedring. I tillegg ber vi om særlig tilbakemelding på:

- De fire områdene NOKUT foreslår forbedringer
- Det finnes i dag ingen overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner i kvalitetssystemet. Vårt forslag er at dette etableres.
- I hvilken grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringer.

For å sikre en bred involvering ved fakultetene oppfordres det til å diskutere innspillene i ph.d.-programstyrene.

Flere av forslagene fra NOKUTs evalueringskomité innebærer større samkjøring av UiBs to kvalitetssystemer. FIA kommer derfor til å samarbeide med Studieavdelingen for å sikre tettere samkjøring av de to systemene, der det er hensiktsmessig. Dette vil blant annet bli opprettholdt ved at FIA er representert i sekretariatet for gruppen som skal evaluere kvalitetssystemet for utdanning. Dette arbeidet vil pågå samtidig som fakultetenes arbeid med å skrive innspill.

Fakultetenes innspill og sammenligningen med kvalitetssystemet for utdanning vil være utgangspunkt for konkrete endringsforslag i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen. Evalueringen og de foreslåtte endringene vil bli diskutert med fakultetenes ph.d.-koordinatorer og presentert for Forskningsutvalget, før det legges frem for Universitetsstyret.

Fakultetene inviteres til å sende sine innspill innen **29. september 2023**. For spørsmål ta kontakt med Marie Eide (marie.eide@uib.no).

Vennlig hilsen

Birgit Falch
fungerende avdelingsdirektør

Marie Eide
seniorrådgiver

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 44/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Høringsinnspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Kunnskapsdepartementet inviterer forskningsinstitusjonene til å komme med innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet (vedlegg 1). Universitetsledelsen varslet i brev til fakultetene 20. juni om den interne høringsprosessen (vedlegg 2). UiBs høringsutkast ble så tilsendt fakultetene 8. august med en intern innspillsfrist 29. august (vedlegg 3).

I denne første høringsrunden legger Kunnskapsdepartementet opp til innspill på Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forsknings- og innovasjonssystemet. Videre vil KD vinteren 2023-2024 invitere til en ny innspillsrunde om problemstillinger som berører forskningssystemet generelt. Det vil bli holdt regionale innspillmøter våren 2024.

I universitetsledelsens høringsutkast (vedlegg 4) markeres uenighet med KD sin inndeling av det norske forskningssystemet i ulike nivåer, der universitetene tilskrives en utøvende rolle, mens den strategiske rollen ligger hos Forskningsrådet og Innovasjon Norge. UiB påpeker at fagmiljøene representerer det viktigste strategiske nivået i forskningssystemet. Forskningsrådet har strategiske oppgaver, men skal også ha en tilretteleggende funksjon. Dette adresseres innledningsvis i utkastet til universitetsledelsen.

Fakultetene og universitetsmuseet bes med utgangspunkt i høringsutkastet komme med synspunkter på

- *KDs forståelse av forskningssystemet er delt i tre nivåer*
 - Det politiske nivået
 - Det strategiske nivået – Forskningsrådet og Innovasjon Norge
 - De forskningsutførende sektorene

- *KDs spørsmål om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forskningssystemet*
 - Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?
 - Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar i norsk forskning og innovasjon fremover?
 - Tre forbedringspunkter og bevaringspunkter med kort begrunnelse av hvorfor

Saken legges fram til diskusjon i FU

Dekker universitetsledelsens utkast (vedlegg 3) behovene/perspektivene ved Det juridiske fakultetet?

Vedlegg 1 Invitasjon fra Kunnskapsdepartementet om å gi innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Vedlegg 2 Informasjon om UiBs interne høringsprosess

Vedlegg 3 Invitasjon til internhøring

Vedlegg 4 Utkast UiBs hørings svar

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoglu
sekretær

18.08.2023
INMU

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/5025-

12. juni 2023

Invitasjon til å gi innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Norge har høye ambisjoner for forskningspolitikken. Vi har et godt utviklet forskningssystem med stabile institusjoner, solide forskningsmiljøer, et velfungerende virkemiddelapparat og virkemidler som stimulerer til forskning og innovasjon. Verden er imidlertid i stadig endring. Vi må håndtere nye forskningsutfordringer, uten at budsjettene nødvendigvis kommer til å vokse. Forskningssystemet må være innrettet slik at det gir forskningen gode vilkår, at flere får tilgang til kunnskapen og kan ta den i bruk og at vi når målene i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

Overordnet informasjon om arbeidet med ny stortingsmelding om forskningssystemet

I *Meld St. 5 (2022–2023) Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032* varslet regjeringen at den vil legge fram en stortingsmelding om forskningssystemet, basert bl.a. på en gjennomgang av Forskningsrådet. Vi har startet opp arbeidet med meldingen, og vi legger opp til en åpen og inkluderende prosess med de forskningsutførende sektorene og andre aktører. Jeg ønsker nå i første omgang innspill på Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forsknings- og innovasjonssystemet.

Videre legger departementet opp til en ny innspillsrunde vinteren 2023-2024. Da ønsker vi innspill på problemstillinger som berører forskningssystemet i stort. Det vil danne grunnlag for regionale innspillsmøter våren 2024. Dette vil jeg komme tilbake til i en egen invitasjon.

Innspill om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forskningssystemet

Med [forskningssystem](#) mener vi tre nivåer:

- Det politiske nivået
- Det strategiske nivået – Forskningsrådet
- De forskningsutførende sektorene

Jeg ber om korte skriftlige innspill på følgende:

- Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?
- Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar i norsk forskning og innovasjon framover?
- Nevn gjerne tre forbedringspunkter og bevaringspunkter og begrunn kort hvorfor.

I tillegg vil jeg gjerne ha innspill til andre aktuelle problemstillinger som dere mener vi bør komme inn på, for eksempel:

- Hvordan kan Forskningsrådet best bidra til et forskningssystem som gir grunnlag for økt fart i omstillingsarbeidet i Norge, både i næringslivet og i samfunnet for øvrig?
- Hvordan kan Forskningsrådet best påvirke samvirket mellom aktørene i forskningssystemet og resten av samfunnet slik at forskningen bidrar til å møte tverrsektorielle utfordringer? Er det behov for å styrke samspillet?
- Hvordan virker forskningsrådsfinansiering inn på de forskningsutførende sektorenes ledelse og styring av forskningsvirksomhet (som f.eks. karriereveier, forskerutdanning, egne strategiske forskningssatsinger og infrastruktur)? Er det behov for endringer?
- Hvordan kan Forskningsrådet mest effektivt bidra til å løfte forskningsområder hvor Norge har særlige fortrinn?
- På hvilke områder bør vi ha nasjonale satsninger og når kan vi lene oss mer på EU? Hvordan bør konkurranseutsatt nasjonal og internasjonal finansiering utfylle hverandre?
- Hvordan bør Forskningsrådet ivareta vilkår og muligheter for forskerinitiert forskning og mer politisk initiert forskning?

Jeg håper at dere vil bidra til å løfte diskusjonene i dette viktige arbeidet med systemmeldingen og ber om innspill innen 1. september 2023. Innspillene vil blant annet brukes som grunnlag i forberedelsene av en møteserie som jeg vil lede høsten 2023 om Forskningsrådets rolle og funksjoner framover.

Innspill kan lastes opp [her](#). Innspillene vil bli publisert på regjeringen.no.

Med hilsen

Ola Borten Moe

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

Adresseliste

22. juli-senteret
Abelia
Agder fylkeskommune
Akademiet for yngre forskere
Akademiet for yngre forskere
Akademikerforbundet
Akademikerne
Ansgar Teologiske Høgskole
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Arbeidsforskningsinstituttet
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Arkeologisk museum
Arkitektenes Fagforbund
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
Association of Norwegian Students Abroad
Atlantis Medisinske Høgskole
Barne- og familiedepartementet
Barratt Due musikk institutt
Bergen Arkitekthøgskole
Bibliotekarforbundet
Byggenæringens Landsforening (BNL)
Chr. Michelsens Institutt
CICERO
Creo – forbundet for kunst og kultur
De nasjonale forskningsetiske komiteene
Den Norske Jordmorforening
Den norske legeforening
Den norske tannlegeforening
Den norske veterinærforening
Det norske Diakonforbund
Det norske nobelinstitutt
Det Norske Videnskaps-Akademi
Det Norske Videnskaps-Akademi
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning
DuVerden
Econa
Enova
FAFO Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning
Fellesorganisasjonen
Finans Norge
Finansdepartementet
Fjellhaug Internasjonale Høgskole

Folkehelseinstituttet
Foreldreutvalget for barnehager
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Fornybar Norge
Forskerforbundet
Forskningsinstituttene Fellesarena
Forskningsparken
Forsvarets forskningsinstitutt
Forsvarets høyskole
Forsvarsdepartementet
Fridtjof Nansens Institutt
Frischsenteret
GenØk Senter for biosikkerhet
Handelshøyskolen BI
Havforskningsinstituttet
Helse Midt-Norge RHF
Helse Nord
Helse- og omsorgsdepartementet
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF
Hovedorganisasjonen Virke
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde vitenskapelig høyskole i logistikk
Høgskolen i Østfold
Høgskulen for grøn utvikling
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Høyskolen for Dansekunst
Høyskolen for Ledelse og Teologi
Høyskolen for yrkesfag AS
Høyskolen Kristiania
Innlandet fylkeskommune
Innovasjon Norge
INSPIRIA science center
Institutt for energiteknikk
Institutt for samfunnsforskning
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
International Research Institute of Stavanger AS
Justis- og beredskapsdepartementet
Jærmuseet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og distriktsdepartementet
Kreftregisteret
KS
Kultur- og likestillingsdepartementet

Kunsthøgskolen i Oslo
Landbruks- og matdepartementet
Landsorganisasjonen i Norge
Lillehammer Institute of Music Production Industries
Lovisenberg diakonale høgskole
Lærernes Yrkesforbund
Mediebedriftenes Landsforening (MBL)
Meteorologisk institutt
MF vitenskapelig høyskole for teologi religion og samfunn
Møre og Romsdal fylkeskommune
Møreforskning
Nansen Environmental and Remote Sensing Center
Nasjonalbiblioteket
Nasjonalt fagskoleråd
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge
Naturviterne
Nelfo
NGI
NHO Geneo
NHO Logistikk og Transport
NHO Luftfart
NHO Mat og Drikke
NHO Reiseliv
NHO Service og Handel
NHO Sjøfart
NHO Transport
NLA Høgskolen
Nofima
NORCE
Nord universitet
Nordland fylkeskommune
Nordland kunst- og filmfagskole
Nordlandsforskning
Nordnorsk vitensenter
Norges Bilbransjeforbund (NBF)
Norges Farmaceutiske Forening
Norges geologiske undersøkelse
Norges grønne fagskole - Veia
Norges Handelshøyskole
Norges idrettshøgskole
Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
Norges Juristforbund
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Norges musikkhøgskole

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Noroff høyskole
NORSAR
Norsk barnebokinstitut
Norsk ergoterapeutforbund
Norsk Fysioterapeutforbund
Norsk Gestaltinstitutt AS Høgskole
Norsk Industri
Norsk institutt for bioøkonomi
Norsk institutt for by- og regionforskning
Norsk institutt for kulturminneforskning
Norsk institutt for luftforskning
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for vannforskning
Norsk Lektorlag
Norsk Polarinstitut
Norsk psykologforening
Norsk Radiografforbund
Norsk regnesentral
Norsk studentorganisasjon
Norsk Sykepleierforbund
Norsk Teknisk Museum
Norsk tjenestemannslag
Norsk utenrikspolitisk institutt
Norsus
Northern Research Institute
NOVA – OsloMet
NSKI Høgskole
NTNU Samfunnsforskning
Nærings- og fiskeridepartementet
Næringslivets Hovedorganisasjon
Offshore Norge
Olje- og energidepartementet
Oslo kommune
Oslo nye Høgskole
OsloMet – storbyuniversitetet
Parat
Politihøgskolen
Presteforeningen
PRIO - Institutt for fredsforskning
Rogaland fylkeskommune
Ruralis - Institutt for rural- og regional forskning
Samferdselsdepartementet
Samfunnsviterne
Samfunnsøkonomene

Samisk høgskole
Senter for grunnforskning
Sikt Kunnskapssektorens tjenesteleverandør
Simula Research Laboratory AS
SINTEF Teknologi og samfunn
SIVA - Selskapet for industrivekst SF
Sjømat Norge
Skolelederforbundet
Skolenes landsforbund
Skrivekunstakademiet
STAFO
Statens arbeidsmiljøinstitutt
Statens lånekasse for utdanning
Statens strålevern
Statistisk sentralbyrå
Statped
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Steinerhøgskolen
Stipendiatororganisasjonene i Norge
Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening
Telemarkforskning
Tisip
Transportøkonomisk institutt
Troms og Finnmark fylkeskommune
Trøndelag fylkeskommune
Unio
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
Universitets- og høgskolerådet
Universitetssenteret på Svalbard
Utdanningsdirektoratet
Utdanningsforbundet

Utenriksdepartementet
Vestfold og Telemark fylkeskommune
Vestland fylkeskommune
Vestlandsforskning
Veterinærinstituttet
VID vitenskapelige høyskole
Viken fylkeskommune
ViilVite – Bergen Vitensenter
Vitensenteret i Trondheim
Vitensenteret Innlandet
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Kopi

Norges forskningsråd

Fakultetene
Universitetsmuseet

Referanse
2023/8377-INMY

Dato
20.06.2023

Internhøring - Invitasjon til å gi innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Kunnskapsdepartementet (KD) og forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe inviterer til innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet (vedlegg). Arbeidet med ny stortingsmelding om forskningssystemet ble omtalt i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032](#), basert bl.a. på en gjennomgang av Forskningsrådet.

Arbeidet med meldingen har nå startet og det legges i første omgang opp til innspill på Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forsknings- og innovasjonssystemet med svarfrist 1. september. I tillegg vil KD vinteren 2023-2024 invitere til en ny innspillsrunde om problemstillinger som berører forskningssystemet i stort. Våren 2024 vil KD legge til rette for regionale innspillsmøter.

Vi merker oss at KD tredeler det norske forskningssystemet i ulike nivåer med tilhørende roller, der universitetene tilskrives en utøvende rolle, mens den strategiske rollen ligger hos Forskningsrådet og Innovasjon Norge. På dette punktet vil universitetsledelsen allerede nå presisere at vi er uenig i KD sin forståelse av nivåinndelingen. Fagmiljøene representerer det viktigste strategiske nivået i forskningssystemet. Forskningsrådet har strategiske oppgaver, men skal også ha en tilretteleggende funksjon for universitetene og forskningsmiljøene. Dette vil bli adressert innledningsvis i vårt utkast til innspill.

Universitetsledelsen ønsker fakultetenes og Universitetsmuseets synspunkter på

- **KDs forståelse av at forskningssystem er delt i tre nivåer**
 - Det politiske nivået
 - Det strategiske nivået – Forskningsrådet
 - De forskningsutførende sektorene

- **KDs spørsmål om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forskningssystemet**
 - Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?
 - Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar i norsk forskning og innovasjon framover?
 - Tre forbedringspunkter og bevaringspunkter med kort begrunnelse av hvorfor
- I tillegg åpnes det på refleksjoner rundt følgende spørsmål:

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 00
Telefaks 55 58 96 43
post@uib.no

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Nygårdsgaten 5
Bergen

Saksbehandler
Ingar Myking
+47 55 58 69 01

I tillegg åpnes det på refleksjoner rundt følgende spørsmål:

- **KDs konkrete spørsmål om Forskningsrådet**
 - Hvordan kan Forskningsrådet best bidra til et forskningssystem som gir grunnlag for økt fart i omstillingsarbeidet i Norge, både i næringslivet og i samfunnet for øvrig?
 - Hvordan kan Forskningsrådet best påvirke samvirket mellom aktørene i forskningssystemet og resten av samfunnet slik at forskningen bidrar til å møte tverrsektorielle utfordringer? Er det behov for å styrke samspillet?
 - Hvordan virker forskningsrådsfinansiering inn på de forskningsutførende sektorenes ledelse og styring av forskningsvirksomhet (som f.eks. karriereveier, forskerutdanning, egne strategiske forskningssatsinger og infrastruktur)? Er det behov for endringer?
 - Hvordan kan Forskningsrådet mest effektivt bidra til å løfte forskningsområder hvor Norge har særlige fortrinn?
 - På hvilke områder bør vi ha nasjonale satsninger og når kan vi lene oss mer på EU? Hvordan bør konkurranseutsatt nasjonal og internasjonal finansiering utfylle hverandre?
 - Hvordan bør Forskningsrådet ivareta vilkår og muligheter for forskerinitiert forskning og mer politisk initiert forskning?

Fristen er knapp. Universitetsledelsen vil lage et utkast til høringsnotat som sendes ut til fakultetene første uke i august, med svarfrist fra fakultetene **20 august**. Vi ber om at dere distribuerer denne høringen før sommeren, og har dialog med fagmiljøene om den. Saken blir også lagt ut på åpen høring i universitetssamfunnet og er tilgjengelig fra [demokratisidene](#).

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
fung. universitetsdirektør

Kopi:
Forsknings- og Innovasjonsavdelingen
Organisasjonene

Fakultetene
Universitetsmuseet

Referanse

2023/8377-INMY

Dato

08.08.2023

Internhøring - Invitasjon til å gi innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Det vises til Universitetsledelsens brev (vedlegg) fra 20. juni 2023 der fakultetene blir gjort oppmerksom på at de vil inviteres til å komme med innspill på skisse til UiBs svar på Kunnskapsdepartementets (KD) arbeid med stortingsmelding om forskningssystemet (vedlegg).

Skissen er nå utarbeidet (vedlegg) som et foreløpig høringssvar på Kunnskapsdepartementets spørsmål om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forsknings- og innovasjonssystemet.

UiB har fått utsatt svarfrist fra KD til 15. september. Fakultetenes frist til for å komme med innspill til universitetsledelsen er **29. august**. Vi ber om at dere har dialog med fagmiljøene om saken. Den er også lagt ut på åpen høring i universitetssamfunnet og er tilgjengelig fra [demokratisidene](#).

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Kopi:
Organisasjonene

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Referanse

2023/8377-INMY

Dato

09.08.2023

UTKAST: Innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Universitetet i Bergen (UiB) takker for Kunnskapsdepartementets (KD) invitasjon til å gi innspill til Forskningsrådets roller og funksjoner, som et første trinn i arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet. UiB ser fram til godt samarbeid og god dialog om utredningsarbeidet.

Forskningsrådet er en svært viktig institusjon for norske universiteter, hele forskningssektoren og for samfunnet generelt. Forskningsrådet og den konkurransearenaen det representerer, er dessuten en viktig aktør for å følge opp de politiske prioriteringene i Langtidsplanen. Konkurransettsatte forskningsmidler er avgjørende for å sikre fleksibilitet og kvalitet i finansieringssystemet. De gir helt nødvendig rom og ressurser for ekstra innsats i ambisiøs grunnforskning i avgrensede perioder, sørger for kvalitetssikrede satsinger og insentiver til tematisk forskning. Ved siden av grunnfinansieringen er Forskningsrådet også den viktigste bidragsyteren til forskningsinfrastrukturen i Norge som blant annet gjør at fagmiljøer i Norge kan delta i de internasjonale forskningsinfrastrukturene.

Viktigst for UiB er Forskningsrådets sentrale rolle i det norske forskningssystemet for å løfte grunnforskning og støtte til forvaltningen og utviklingen av disipliner. Gjennom å bidra til å bygge kapasitet i norsk forskning, samt å tilrettelegge for at sektoren kan søke om internasjonal finansiering og vinne frem på internasjonale konkurransearenaer sikrer vi at Norge holder høyt internasjonalt nivå på vår forskning, utdanning og kunnskapsoverføring og bidrag til innovasjon.

Universitetenes grunnfinansiering, inkludert finansiering av utdanningene er, sammen med Forskningsrådets støtte til forskning den mest langsiktige forskningssatsningen Norge har. NMBU, UIB, UiO og NTNU mottar til sammen nærmere 80 prosent av Forskningsrådets bevilgninger til de statlige UH-institusjonene. Ser en på samlede tildelinger fra Forskningsrådet og EU står tre av institusjonene (NTNU, UiO og UiB) for 73 prosent av totalt tildelte beløp. Hvis vi legger til UiT og NMBU, blir andelen 86 prosent. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene gir en særlig stor avkastning siden midlene inngår i et helhetlig kretsløp: en sørger både for viktig ny forskning, forskningsbaserte utdanninger, nye

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 00
Telefaks 55 58 96 43
post@uib.no

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Nygårdsgaten 5
Bergen

Saksbehandler
Ingar Myking
+47 55 58 69 01

kandidater som kjenner kunnskapsfronten og tar med seg solid forskningsbasert kunnskap inn i samfunn og arbeidsliv.

KDs forståelse av at forskningssystem er delt i tre nivåer

UiB merker seg at KD tredeler det norske forskningssystemet i ulike nivåer med tilhørende roller, der universitetene tilskrives en utøvende rolle, mens den strategiske rollen ligger hos Forskningsrådet og Innovasjon Norge.

UiB kjenner ikke igjen det norske forskningssystemet i KDs nivåinndeling, og mener at det ikke viser forståelse for den institusjonelle friheten og den helt sentrale strategiske rollen universitetene forvalter. Universitetene er autonome institusjoner med, fri forskning og omfattende strategisk-faglig samarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette er en forutsetning for et velfungerende demokrati og rettstat. Fagmiljøene er i faglig forstand frie og selvstendige der den faglige utviklingen i foregår på kollegiale premisser i samspill med deres internasjonale nettverk og institusjonenes og fagenhetenes strategier.

Forskningsrådet har strategiske oppgaver, men har samtidig en tilretteleggende funksjon for universitetenes og forskningsmiljøenes fagstrategiske virksomhet. Det tredelte perspektivet står i motstrid til styringsmeldingens ambisjoner om sterkere tillit, mindre styring og større mangfold i sektoren. Å sette opp forskningssystemet i et tredelt hierarki er både misvisende og lite nyttig for å forstå og utvikle det norske forskningssystemet.

KDs spørsmål om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forskningssystemet

Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?

Forskningsrådets merverdi å bidra til at Norge holder seg med høy, vitenskapelig kvalitet over en stor faglig bredde slik at Norge er en kunnskapsnasjon med kunnskapsberedskap, innovativ kraft, faglig kvalitet og et tilstrekkelig mangfold av disipliner og forskningsbaserte utdanninger til å møte framtidens utfordringer. Som forvalter og utvikler av konkurransearenaer for forskning sikrer Forskningsrådet kvalitet og oppfølging av regjeringens kunnskapspolitiske prioriteringer. Forskningsrådet bringer merverdi til norsk og samfunnsliv gjennom å

- Støtte grunnleggende forskning som gir fagmiljøene muligheter til å bli internasjonalt fremragende
- støtte og fremme forskning gjennom finansiering og strategisk bruk av virkemidler i konkurransearenaene
- fasilitere prosesser som gir myndigheten og samfunnet godt funderte råd om kunnskapspolitikk
- være en tilrettelegger for nasjonalt og internasjonalt samarbeid, også på tvers av sektorer
- sikre nasjonalt samarbeid om viktige forskningsinfrastrukturer

Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar i norsk forskning og innovasjon framover?

Det er avgjørende at Forskningsrådet har virkemidler

- som bidrar til vitenskapelig fremragende forskning
- som bidrar til å ivareta grunnleggende forskning og som legger til rette for utvikling over hele bredden av fag og disipliner
- som har ulike typer konkurransearenaer som sikrer internasjonal, høy kvalitet på forskningen der særlig ordninger som SFF og Fripro er viktig
- som sikrer høy kvalitet, samspill mellom sektorer og mangfold av forskning i de forskningsutførende sektorene
- som anerkjenner at forskningsprogrammer som omfatter humaniora og juss bør styrkes
- som bidrar til å koordinere
 - store nasjonale satsinger
 - infrastruktur
 - ulike typer internasjonalt forskningssamarbeid
 - tverrfaglighet og styrking av tematisk kunnskap på felt som nasjonen ønsker å styrke
- som bidrar til formidling og forståelse av forskningsbasert kunnskap slik at resultater og metoder fra forskning blir tatt i bruk i samfunnet
- legger til rette for yngre forskeres behov for karriereutvikling
- som bygger broer mellom sektorer slik at kunnskap kan tas i bruk som innovasjoner i næringsliv og offentlig sektor i hele landet
- som sørger for tilstrekkelig tilgang på innsikt og analysekapasitet for å kunne gi myndighetene råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken
- som sørger for god ressursutnyttelse: Det norske forskningssystemet kan være fragmentert med mange forskningsinstitusjoner, universiteter og høyskoler som opererer uavhengig av hverandre.

Tre forbedringspunkter og bevaringspunkter med kort begrunnelse av hvorfor:

Forbedringspunkter

1. **Grunnleggende forskning og sterk kvalitet:** Kunnskapsutvikling og grunnforskning trenger stabile kår, og en erkjennelse av at kunnskapsbyggingen er et langsiktig kollektivt arbeid. Universitetene trenger et forskningsråd som støtter langsiktig bygging av kvalitet i forskning over hele bredden av akademiske fag, og gir næring til faglig samarbeid, kvalitetsutvikling, fri sirkulasjon av kunnskap, og en respekt for akademisk frihet og institusjonell autonomi. Samtidig trengs det en uttrykt vilje og forståelse for at de store disiplin- og forskningsuniversitetene, med sine institusjonelle rammeverk og store infrastrukturer er avgjørende for utviklingen av Norge som kunnskapsnasjon. Grunnleggende forskning handler om at forskningen skal være etterprøvbart og robust. Ikke minst er robusthet og etterprøvbarhet nødvendig for den forskningen som skal anvendes av samfunnet. Det er derfor behov for finansieringsordninger som ikke bare har målsetninger om å gi grensesprengende resultater på kort sikt og de konkrete målsettingene i Langtidsplanen, men også virkemidler som bidrar til å styrke «grunnmuren» i norsk forskning der gode løsninger for ressurskrevende forskningsinfrastruktur også er viktig. UiB mener derfor at Forskningsrådet i større grad burde vektlegge det første punktet i egne vedtekter: «...

ivareta grunnleggende forskning, arbeide for utvikling av fag og disipliner ...». Den grunnleggende forskningen er fundamentet for den nasjonale og internasjonale kunnskapsutviklingen og legger grunnlaget for samfunnets innovative kraft. Det er avgjørende viktig at grunnforskningen i kraft av sin fagidentitet, og den frie, ikke utfordringsdrevne forskningen får en tydeligere rolle i Forskningsrådet. Det betyr en sterkere prioritering og større andel av finansieringen til virkemidler uten tematiske føringer som SFF, Fripro, «fellesløftet», solide fagevalueringer og andre ordninger som har forskningskvalitet som hovedkriterium for tildeling av midler og som støtter den frie, nysgjerrighetsdrevne forskningen.

2. **Mangfold og bred kvalitetsbygging i finansieringen:** Det må vurderes og utredes hvordan styrke mangfoldet og den differensierte forskningsbasen kan sikres. Sverige og Danmark har valgt flere forskningsråd, og en tydeligere involvering av UH-sektoren i styringen av disse. Samtidig har de også et utstrakt samarbeid med næringsliv og industri og store supplerende forskningsfinansierende organisasjoner og ordninger. Grunnproblemet med en for monolittisk finansiering bør imøtegås med tiltak som har mål om større variasjon og mangfold i finansieringskildene. Det kan for eksempel være oppbygging av selvstendige forskningsfond, stimulering av mangfold blant forskningsfinansierende organisasjoner eller flere typer virkemidler rettet mot fri kvalitetsforskning og kvalitetsutvikling ved universitetene.
3. **Verdien av kunnskap og dialog med sektoren:** Forskningsrådet bør være mer lydhør overfor forskningsinstitusjonenes perspektiver. Dette bør gjenspeiles i en aktiv bruk av høringsinstituttet og direkte dialog med institusjonene. En større bruk av «forsknersamfunnet» i form av høringer og rådslagninger styrker kvaliteten på Forskningsrådets egne prosesser og for rollen som rådgivende kunnskapspolitisk instans. En viktig kritikk mot norsk kunnskapspolitikk, og som delvis omfatter Forskningsrådet er at den ofte bygger på et instrumentelt kunnskapssyn, der rommet for å anerkjenne forskningen og utdanningen svært mangefasetterte rolle for enkeltmennesker og for samfunnet som helhet har vært for snevert. Forskningen og undervisningen gir ikke bare instrumentell kunnskap, men er grunnlaget for en kritisk offentlighet. Kunnskapen har en egenverdi og den er en beredskap for en fremtid vi ikke kjenner. Forvaltningen av alt fra nasjonal historie og symboler til samfunnsstatistikk og lovverk må være kritisk, forskningsbasert og fri. Forskning og utdanning legger grunnlag for fellesskap, integrasjon sosial mobilitet og likhet og tillit i samfunnet.

Bevaringspunkter

1. **Vitenskapen fremste forsvarer:** Vi trenger et sterkt Forskningsråd som støtter grunnforskningen og tar sitt ansvar for disiplin- og fagutviklingen i god dialog med universitetene. Å fortsette SFF-ordningen for banebrytende forskning som et tiårig program for alle forskningsfelt og holde fast ved kvalitetskriteriene som hittil er brukt også svært viktig. Det gjelder også andre programmer som er spesielt innrettet på å styrke kvaliteten og talentutviklingen i norsk forskning som FRIPRO og støtteordninger til yngre forskere.

2. **Fortsatt sterke konkurransearenaer:** Vi trenger gode konkurransearenaer som fremmer høy kvalitet og disiplinær bredde. Det vil medføre betydelige utfordringer og negative konsekvenser for Norges evne til forskningspolitisk prioriteringer og utvikling av høy kvalitet i norsk forskning, om midler flyttes fra Forskningsrådets konkurransearenaer til institusjonenes rammebevilgning. På den andre siden vil det med stor sannsynlighet svekke UH-institusjonene å flytte midler andre veien. UiB vil på det sterkeste fraråde større endringer i balansen mellom rammebevilgningene og søknadsbaserte midler som kanaliseres via Forskningsrådet.

3. **Rollefordeling mellom Forskningsrådet, forskningsinstitusjonene, næringsliv og andre statlige virkemidler:** En hovedutfordring for Norge er å utvikle virkemidler som bygger broer mellom forskning og innovasjon og aktivt bygger opp om kjeder som skaper merverdi både for vitenskap og for næringsliv og offentlig sektor. Forskningsrådet støtter i økende grad universitetene i å ha et sterkt søkelys på innovasjonsøkosystemet. Forskningsrådet på sitt beste legger til rette for et arbeid med finansieringsordninger som understøtter denne innsatsen, og sikre norsk konkurransekraft og kunnskapsutvikling gjennom forskningssamarbeid basert på god rolledeling. Forskningsrådet har en viktig rolle i å støtte innovasjon som kommer som et resultat av høy kvalitet i forskningen, og har et viktig parallelt og annet perspektiv på kunnskap i bruk enn Innovasjon Norge. Det er derfor svært viktig å fortsatt ha et markant skille mellom disse statlige institusjonene.

KDs konkrete spørsmål om Forskningsrådet

Hvordan kan Forskningsrådet best bidra til et forskningssystem som gir grunnlag for økt fart i omstillingsarbeidet i Norge, både i næringslivet og i samfunnet ellers?

Forskning og forskningsbasert utdanning er avgjørende for å sikre et opplyst samfunn med deltagende og likestilte borgere som gjennom kunnskap og kompetanse møter framtiden med innovasjoner og skaperkraft. Forskningsrådet har en sentral rolle i det norske samfunnet med å være en tydelig stemme overfor offentligheten og myndighetene om at Norge og verden står overfor store samfunns- og naturutfordringer der uavhengig og forskningsbasert kunnskap er avgjørende for å løse dem. For å sikre en demokratisk samfunnsutvikling, parallelt med en digital og grønn omstilling trenger landet et forskningsråd som flagger betydningen av høy internasjonal kvalitet i forskningen.

Vi vet at de beste og største innovasjonene springer ut av tunge grunnforskingsmiljøer. En av Forskningsrådets viktigste roller i omstillingsarbeidet er derfor å støtte universitetene i å sikre selve grunnmuren i norsk akademia, fagmiljøer av stor bredde, med sterk kvalitet, med grunnforskning og med forskningsbaserte utdanninger som leverer analytisk sterke, selvstendige og kompetente kandidater til arbeidslivet. Forskningsrådet må vederheftig stå ved de langsiktige prioriteringene, være solide og lyttende overfor forskningsmiljøene og i større grad være en stabil buffer mot politiske endringer i prioritering og justeringer av finansiering.

Norge med sine relativt store ressurser og privilegerte situasjon har en etisk forpliktelse til aktiv deltagelse i den internasjonale kunnskapsutviklingen for en bedre verden, samtidig som det er i vår felles interesse at norske kunnskapsmiljøer samarbeider internasjonalt, har internasjonal synlighet og gode nettverk.

Hvordan kan Forskningsrådet best påvirke samvirket mellom aktørene i forskningssystemet og resten av samfunnet slik at forskningen bidrar til å møte tverrsektorielle utfordringer? Er det behov for å styrke samspillet?

UiB mener at det er avgjørende at kunnskapspolitikken stimulerer til mangfold og arbeidsdeling i forsknings- og utdanningssektoren. En fortsatt klok og avklart rollefordeling mellom universitetene og instituttsektoren gir forutsigbarhet og komplementaritet. Den store utfordringen med vårt norske forskningssystem er ikke forholdet mellom UH- og instituttsektor, som fungerer godt, men den lave andelen av FoU i næringslivet og samhandlingen mellom næringslivet og de andre delene av den forskningsutførende sektoren.

Et godt samarbeid med sentrale offentlige aktører og næringsliv er en forutsetning for å lykkes. Det viktigste er å kople FoU, helt fra grunnleggende forskning til innovasjon og verdiskaping, slik som Forskningsrådets SFI- og FME-ordninger gjør på sitt beste. Støtte til disse ordningene og til infrastruktur som kan deles er eksempler på svært viktige virkemidler som treffer godt fordi finansieringen av sentrene er langsiktig og bygger opp om innovasjon basert på solid, fri forskning, inklusiv forskerutdanningen. Dette er et virkemiddel som lykkes fordi den setter forskningen i førersete, samtidig som den er i et forpliktende samarbeid og samspill med næringsaktører. Det er behov for slike virkemidler som også understøtter samarbeidet med offentlig sektor. *Hvordan virker forskningsrådsfinansiering inn på de forskningsutførende sektorenes ledelse og styring av forskningsvirksomhet (som f.eks. karriereveier, forskerutdanning, egne strategiske forskningssatsinger og infrastruktur)? Er det behov for endringer?*

Konkurransetsatte ressurser og virkemidler gir i noen grad retning til hvordan fagmiljøene disponerer tid og ressurser, men samtidig forgår mye av den faglige utviklingen som et resultat av initiativer og langsiktig arbeid i fagmiljøene.

Vi trenger et forskningssystem og -politikk som på transparent og forutsigbart vis koordinerer nasjonale prioriteringer av infrastruktur, gir gode rammevilkår for forskerne, slik at finansieringen er forutsigbar, ambisiøs og uavhengig av kortsiktige politiske svingninger. Det er særlig viktig å sikre at forskning fortsatt er et attraktivt karrierevalg i Norge og at det i større grad legges til rette for at forskere kan delta i internasjonale nettverk og allianser. Forskningsrådet har et bredt mandat, men bør utvise en sterk rolleforståelse for universitetenes autonomi og ansvar når det gjelder meritteringsordninger, doktorgradsutdanningen, og andre institusjonelle forskningsstrategiske valg.

Forskningsrådet bør anerkjenne institusjonenes selvstendige ansvar for doktorgradsutdanningene, og unnlate å initiere politikk som overstyrer dette strategiske ansvaret.

Det krever myndigheter som ikke detaljstyrer unødig, men stiller krav til langsiktig, prioritering av kvalitet, grunnforskning og ta seg råd til å ha en faglig bredde som bygges stein på stein, og med en forvaltning av fagene som er avgjørende for et kompetent samfunn. Det forutsetter vilje til risikotaking og forvaltning fra alle ledd i systemet, og «bottom-up-prosesser» med søkelys på de mest avanserte, de nye forskningsmetodene og -prinsippene, med internasjonalt og tverrfaglig samarbeid. Det kreves satsing på internasjonal mobilitet, større internasjonalt samarbeid. Spesielt viktig er det å hjelpe fram en yngre generasjon med sterke, internasjonale forskere og ha gunstige ordninger for forskere.

Ulike gjennomganger av det norske forskningssystemet (Benner og Øquist, OECD) har heller vist til at Norge i for stor grad har et for politisert system i alle ledd og nivåer av styring, forvaltning og bevilgning av norsk forskning. Det pekes på at det er for lite variasjon i finansieringskilder og at dette kan bidra til å svekke både autonomien og vitaliteten i akademien. Vi må bør heller vurdere hvordan vi skal styrke mangfoldet i forskningsfinansiering i Norge.

Hvordan kan Forskningsrådet mest effektivt bidra til å løfte forskningsområder hvor Norge har særlige fortrinn?

Norge har mange fortrinn i verdenssamfunnet. Mye av de tematiske satsingene forankret i Langtidsplanen baserer seg på antagelser av hvor vi har naturgitt fortrinn. Mye av satsingen er bra og bidrar til å bygge sterke fagmiljøer.

Vi har noen fortrinn som vi med fordel kunne ha utviklet mer. Vi er i en unik situasjon når det gjelder økonomi, stabilitet, velferd og forvaltning. De gir oss muligheter til å ta et større ansvar for både bredden av kunnskapsutvikling, og ikke minst en mulighet til å legge til for nyskapende forskning i bredden av fagfelt. Det er viktig å styrke konkurransearenaer der kvalitet er eneste kriterium. Gjennom styrking av SFF og ERC-lignende ordninger kunne vi tatt en markant posisjon i internasjonal akademien, bidratt til mer banebrytende forskning og vært mere attraktive som samarbeidspartnere i det internasjonale forskningsfellesskapet.

På hvilke områder bør vi ha nasjonale satsninger og når kan vi lene oss mer på EU? Hvordan bør konkurranseutsatt nasjonal og internasjonal finansiering utfylle hverandre?

UiB mener at Langtidsplanens tematiske satsingsområder allerede i stor grad dekker behovene for å «matche» EUs mer tematiske satsinger i Pillar to. Det bør bekymre mer at Norge ennå ikke har kommet opp på europeisk nivå når det gjelder gjennomslag i bredden av virkemidler gjennom ERC.

Vi har mye å lære fra EUs satsing på ERC. Hovedmålet med ERC-finansiering er å skape radikalt ny kunnskap, slik at Europa kan ta en ledende rolle i å skape vitenskapelige og

teknologiske paradigmeskifter. 44 prosent av ERC-tildelingene er sitert i patenter fra firmaer og institusjoner. En av ti ERC-stipendiater har opprettet et selskap eller overført resultater av sin forskning. Mye av kunnskapen som skapes av ERC-finansierte prosjekter har en "impact beyond science" og bidrar til akademisk entreprenørskap.

Hvordan bør Forskningsrådet ivareta vilkår og muligheter for forskerinitiert forskning og mer politisk initiert forskning?

UiB mener at forskningssystemet må finne en god balanse mellom politisk styrte oppdrag og forskerstyrte, frie prosjektmidler. I KDs tildelingsbrev til Forskningsrådet, slås det fast at: «Norges forskningsråd er en sentral aktør i det norske forsknings- og innovasjonssystemet og et viktig virkemiddel for å nå regjeringens visjon og overordnede mål.» Forskningsrådet skal naturligvis følge opp regjeringens politiske målsetninger. Utfordringsbildene knyttet til satsingsområdene bør uttrykkes mest mulig balansert og nøytralt, og i størst mulig grad henvise til beskrivelser i førende dokument. Forskningsrådets kan først og fremst stimulere forskningsinstitusjonene til å bidra i å utvikle det forskningsbaserte grunnlaget for myndighetenes politikktutforming.

For å sikre Forskningsrådets og forskningens legitimitet er det viktig at rådet framstår uten egne politiske føringer på felt utenfor forskningspolitikken med mål om langsiktig kvalitetsutvikling av norsk forskning der landet har en solid grunnmur av faglige disipliner. Ønsker Norge forskning av høy internasjonal kvalitet, kreves det satsing på de sterke, forskningsintensive universitetene som tiltrekker seg og beholder solide forskerne og bygger opp om de yngre forskertalentene. I stedet for å stille for mange forutsetninger der det gis konklusjoner på samfunnsmessige årsaksforhold, trenger det norske samfunnet mer enn noen gang et forskningsråd som heller etterspør kunnskap om og forskning på sammenhenger.

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 45/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Høringsinnspill norskopplæring for internasjonalt rekrutterte medarbeidere

Regjeringen la 14.06.2023 frem [Handlingsplan for norsk fagspråk i academia](#) med en rekke tiltak som må følges opp av utdanningsinstitusjonene. Handlingsplanen omfatter bl.a. tiltak for å sikre språkopplæring til internasjonalt rekrutterte medarbeidere.

Kunnskapsdepartementet har i sine tildelingsbrev de siste årene også innskjerpet kravene til norskkunnskaper for denne gruppen ansatte. Det forutsettes at institusjonene arbeider systematisk og strukturert med dette med utgangspunkt i overordnede strategiplaner.

Det foreslås nå å fastsette føringer på dette området i forskrift.

HR-avdelingen har på oppdrag fra universitetsledelsen foretatt en gjennomgang av gjeldende retningslinjer og praksis ved UiB på dette området. Det vedlagte notatet oppsummerer sentrale spørsmål og problemstillinger.

Universitetsledelsen ber fakultetene samordne synspunkt fra fagmiljøene i en felles uttalelse. Høringsfristen er satt til 15.september 2023. På bakgrunn av innspill i høringsrunden vil det så bli utformet språkpoltiske retningslinjer ved UiB.

Saken legges fram til diskusjon i FU

Hva er viktig å melde fra fakultetet i denne saken? Er det behov for en drøfting om tema hos utvalgte eller alle fagmiljø?

Vedlegg 1 Høringsbrev språkpoltiske retningslinjer

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoğlu
sekretær

18.08.2023
INMU

NORSKOPPLÆRING FOR INTERNASJONALT REKRUTTERTE MEDARBEIDERE VED UIB – SPRÅKPOLITISKE RETNINGSLINJER – HØRINGSNOTAT

I dette høringsnotatet følger vi opp krav til nødvendig norskopplæring for internasjonalt rekrutterte medarbeidere og tydelige krav og forventninger om oppnådd kompetanse. Kunnskapsdepartementet tar sikte på å fastsette føringer om dette i forskrift. Vi gjør også oppmerksom på at regjeringen 14.06.2023 presenterte [Handlingsplan for norsk fagspråk i akademia](#) med en rekke nye tiltak. Tiltak som foreslås forskriftsfestet i denne planen vil trolig bli sendt på høring til institusjonene på et senere tidspunkt.

Kunnskapsdepartementet har i tildelingsbrev de siste årene også skjerpet inn kravene til norskkunnskaper for internasjonalt rekrutterte medarbeidere. Institusjonene må sørge for å gi ansatte som trenger det norskopplæring, og se til at norskkompetansen hos de ansatte er god nok til at norsk fagspråk blir ivaretatt. Hovedregelen har vært at institusjonene krever at medarbeidere behersker norsk innen to år etter ansettelse. Departementet forutsetter også at institusjonene arbeider systematisk og strukturert med dette og at arbeidet er tydelig forankret i overordnede strategier.

HR-avdelingen har på oppdrag fra universitetsledelsen foretatt en gjennomgang av gjeldende retningslinjer og praksis ved UiB for norskopplæring for internasjonalt rekrutterte medarbeidere både når det gjelder tilbud og oppfølging. Resultatet av arbeidet har vært drøftet i dekangruppen. I dette notatet vil vi presentere forslag til justeringer i universitetets tilrettelegging for språkopplæring og be om innspill fra fakultetene.

Forankring av språkstrategi i overordnede strategier

Strategi 2023 – 2030 omhandler bl.a. Universitetet i Bergen sine sterke ambisjoner for videre utvikling som internasjonalt forskningsuniversitet. Rekruttering av internasjonalt anerkjente forskere står her sentralt og med den klare målsettingen at disse skal sikres gode utviklingsmuligheter på alle nivå av karrierestigen. Vitenskapelige stillinger lyses ut internasjonalt og 40 % av ansatte i vitenskapelige stillinger er i dag rekruttert internasjonalt. De utgjør dermed en stor ressurs for UiB og beriker universitetssamfunnet med nye perspektiver, problemstillinger og nettverk. UiB må derfor tilby kompetanseutvikling bl.a. i form av norskkurs, tilrettelegging og ved å innlemme de nytilsatte i et engasjerende og inkluderende arbeidsmiljø.

Norsk er universitetets primære administrasjons- og undervisningsspråk. Et konkret tiltak som nevnes i UiBs strategi er å tilby internasjonalt rekrutterte kolleger norskopplæring raskest mulig etter ansettelse. Å lære og beherske norsk er en forutsetning for å kunne delta og bidra fullt ut i fag- og arbeidsmiljø og ta del i universitetsdemokratiet. Handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling 2023-2025 fremhever dette og peker på ansvaret de enkelte enhetene har for tiltak.

Strategiprosessene ved UiB de siste årene har ellers pekt på behovet for felles arbeidsgiverpraksis. Dette er en viktig målsetting med det forestående arbeidet med språkpoltiske retningslinjer.

UiBs språkpolitiske retningslinjer

UiB sine [språkpolitiske retningslinjer](#) vedtatt av Universitetsstyret i [sak 99/19](#) viser til at universitetet skal praktisere parallellspråklighet. Dette innebærer at norsk er hovedspråk, samtidig som det legges til rette for språklig mangfold. Engelsk er det primære fremmedspråket, men andre fremmedspråk kan også være relevante. UiB skal legge til rette for at ansvaret for å vedlikeholde og videreutvikle norsk fagspråk blir fulgt opp ved universitetets faglige enheter.

Om krav til norskkunnskaper sier retningslinjene følgende: «Ansatte som ikke kan norsk ved ansettelse skal beherske norsk på B2-nivå etter tre år, mot to år i dagens regler. Samtidig skal det legges til rette for at de samlede arbeidsoppgavene for den ansatte ikke skal være til hinder for å oppnå dette kompetansemålet.» Departementet foreslår nå at fristen på tre år skal forskriftsfestes for å gjøre kravene både tydelige og realistiske.

Informasjon om krav til norskkunnskaper

Arbeidsgivers forventninger må komme tydelig til uttrykk i stillingsutlysningen, bli presisert gjennom hele ansettelsesprosessen og fremgå av arbeidsavtalen. Sammen med kravet til språkkunnskaper må det gis informasjon om opplæringstilbud, tilrettelegging og støtteapparat, slik at den som tilbys stillingen kan fatte en informert beslutning. Informasjon om kravet til norskkunnskaper og tilbud om norskopplæring inngår i mottaksprogrammet for internasjonalt rekrutterte medarbeidere. En forpliktende språkopplæringsplan bør deretter utformes ved den enkelte enhet som del av mottaksprogrammet og inngås så raskt som mulig etter ansettelsen.

Norskopplæringstilbudet

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (LLE) administrerer og gjennomfører norskkursene ved UiB. Kandidatene får her resultater knyttet til nivåbeskrivelsene i Det felles europeiske rammeverket for språk. B2-nivå tilsvarer emnet NOR-U3 som er det nivået som kreves på norskprøve ved opptak til høyere utdanning.

Følgende opptaksgrunnlag til norskkurs gjelder i dag:

- Internasjonalt ansatt ved UiB i 100 % stilling over minimum 6 mnd
- Internasjonalt ansatt ved UiB i 50 % stilling over minimum 12 mnd
- ektefelle eller partner av ansatt ved UiB

Følgende prioriteringsrekkefølge gjelder i dag:

1. fast ansatte
2. midlertidig ansatte (inkl. ph.d.)
3. partnere av internasjonalt rekrutterte medarbeidere
4. partnere av norske ansatte, ansatte i mindre stillingsprosent enn kravet, ansatte med ekstern finansiering, andre familiemedlemmer av ansatte

Drøftingene så langt viser at det er behov for å prioritere de faste kombinerte stillingene og midlertidige stillinger (vikarer) som innebærer undervisningsplikt. Postdoktorstillinger og stipendiatstillinger bør kunne likestilles og gis prioritet, men uten at det settes minimumskrav til gjennomføring for denne gruppen. Videre er det ønskelig å likestille ansatte ved UiB uavhengig av om stillingen er finansiert av UiB eller av eksterne kilder.

Det foreslås derfor følgende justering i de nye retningslinjene når det gjelder prioriteringsrekkefølge:

1. de kombinerte stillingene
2. postdoktorstillinger og stipendiatstillinger
3. fast ansatte uten undervisningsplikt
4. partnere av internasjonalt rekrutterte medarbeidere
5. partnere av norske ansatte, ansatte i mindre stillingsprosent enn kravet, andre familiemedlemmer av ansatte

Justering i opptaksreglementet til norskkursene

Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne viser at det er krevende å lære norsk på relativt kort tid og samtidig tilpasse seg ny arbeidssituasjon i et nytt land. Kursene er tidkrevende med en god del hjemmearbeid. Det viser seg at gjennomsnittlig gjennomføringsgrad er betydelig lavere for ansatte enn for studenter. I perioden 2019-2022 var gjennomføringsgraden 56 % for ansatte og 85 % for studenter. Ansatte som ikke fullfører eller stryker til eksamen kan melde seg opp til kurs på nytt uten avgrensinger i antallet forsøk, slik tilfellet er for studentene.

Denne ordningen vurderes som lite hensiktsmessig. De ansatte ser ut til å ha større behov for tilrettelegging av arbeidssituasjonen med tanke på å kunne lykkes i norskstudiene enn å ha muligheter til gjentatte eksamensforsøk. En løsning UiB har valgt, er hvert år å kjøpe noen eksterne norskkurs når den interne norskopplæringen ikke viser seg å passe inn i timeplanen for ansatte.

Ordningen med ubegrenset mulighet for ansatte til å melde seg opp til norskkurs foreslås endret i opptaksreglementet slik at den blir den samme som for studentene, nemlig tregangersregelen. I stedet bør innsatsen rettes mot de ansattes behov for tilrettelegging i studie- og arbeidssituasjonen. Dette vil samtidig kunne bidra til å øke kapasiteten i opplæringsprogrammet og kunne gi tilbud til flere.

Tilrettelegging og oppfølging

Det må legges til rette for at ansatte får den nødvendige tid til norskstudiene gjennom tilpasning av arbeidsoppgaver de første årene.

Fakultetene inviteres til å komme med forslag til om arbeidssituasjonen kan tilrettelegges f.eks. gjennom uttelling i undervisningsregnskap, forlengelse av ansettelsesperioder for stipendiat og postdoktorstillinger, lesedager i forbindelse med eksamen og annet. Siktemålet må være å komme frem til ordninger som innebærer felles arbeidsgiverpraksis.

Tema i medarbeidersamtaler og i lederopplæringsprogram

Det foreslås å legge inn et punkt om norskopplæring under temaet kompetanseutvikling i mal for medarbeidersamtaler og i opplæringsmateriell om gjennomføring av medarbeidersamtaler. Kompetansekravet bør også inngå som tema på ulike ledersamlinger.

Oppfølging av norskkravet

Oversikt over de ansattes beståtte norskkurs i regi av LLE fremgår av Felles Studentsystem. Et fremtidig HR-system vil kunne gjøre det enklere å registrere og følge opp krav om norskopplæring og annen obligatorisk opplæring. Frem til et slikt system er på plass, må dette følges opp lokalt ved enhetene gjennom manuelle løsninger.

Den beste norskopplæringen skjer blant kolleger i arbeidsmiljøet

Et flerspråklig arbeidsmiljø er berikende. Det gir nye impulser og vil bidra til å styrke fagmiljøet. Målsettingen om inkludering gjelder både norsktalende og ikke-norsktalende. Det er viktig å ha bevissthet omkring hvilke møter som skal arrangeres på norsk, på engelsk, evt. i kombinasjon, bruk av oversettelsesteknologi etc. Meldinger til ansatte bør fortrinnsvis skrives på norsk, kombinert med engelsk oversettelse.

Det er i det daglige arbeidet i fagmiljøene at UiBs språkpolitikk kommer til uttrykk. Den beste språkopplæringen skjer i situasjoner der kolleger kan vise seg som gode og inspirerende språklærere og kan organiseres i form av mentorordninger. Gode arenaer for dette kan være lunsj- eller kaffepauser i kombinasjon med språktrening. Det må tas hensyn til at det å snakke og forstå fremmedspråk er mer mentalt slitsomt enn kommunikasjon på morsmål. Språkopplæring i arbeidsfellesskapet vil på den annen side innebære verdifull kollegial og menneskelig nærkontakt.

Retningslinjer for språkopplæring på denne viktige arenaen følger av de generelle retningslinjene for ivaretagelse av et godt og inkluderende arbeidsmiljø ved UiB.

Når språkkravet ikke blir innfridd

Språkpolitiske retningslinjer om norskopplæring for internasjonalt rekrutterte medarbeidere aktualiserer spørsmålet om hvilke konsekvenser det vil kunne ha for den ansatte om språkkravet ikke blir innfridd. Slike saker må imidlertid håndteres individuelt etter retningslinjene for ordinær personaloppfølging. I slike prosesser vil likevel mange av de samme spørsmål som har vært omtalt i dette høringsnotatet komme opp:

- Har informasjon om språkkravet vært tydelig i forbindelse med rekrutteringen?
- Er språkkravet omtalt i arbeidsavtalen?
- Har den ansatte fått tilbud om norskopplæring og nødvendig tilrettelegging og oppfølging?
- Har den ansatte fått den nødvendige støtte fra ledelse og arbeidsmiljø?

Høringsfrist

Høringen vil danne grunnlag for nye språkpolitiske retningslinjer ved Universitetet i Bergen. Høringsfristen settes til **15. september 2023**.

19.06.23
Sak 2023/8712
HR-avdelingen, Lise Gundersen/Janne Marie Solheimslid/Sonja Dyrkorn

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 47/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Endring møtetidspunkt høsten 2023

I FU-møte 30. mai 2023 ble følgende møtetidspunkt for høsten 2023 vedtatt:

Mandag 21. august

Torsdag 26. oktober

Onsdag 22. november

Når det gjelder det første møtetidspunktet har ny sekretær i FU kalt inn til feil dato (dagen møte 23. august) og oppdaget feilen for sent til å bytte tilbake til vedtatte dato.

Møtene i oktober og november foreslås endret til FUs ordinære møtedag som er tirsdager:

Tirsdag 24. oktober

Tirsdag 21. november

Møtetidspunktet er 12:15 og møtene holdes som regel i møterom 448.

Møteoversikt 2023/2024 SU, FU, fakultetsstyret

SU	FU	Fakultetsstyret
Høsten 2023		
23.08.2023 Onsdag uke 34	23.08.23 Onsdag uke 34	27.09.2023
19.10.2023 Torsdag uke 42	24.10.23 Tirsdag uke 43	07.11.2023
22.11.2023 Onsdag uke 47	21.11.23 Tirsdag uke 47	12.12.2023
Våren 2024		
17.01.2024 Onsdag uke 3	16.01.24 Tirsdag uke 3	06.02.2024
05.03.2024 Tirsdag uke 10	05.03.24 Tirsdag uke 10	19.03.2024
17.04.2024 Onsdag uke 16	16.04.24 Tirsdag uke 16	07.05.2024
22.05.2024 Onsdag uke 21	21.05.24 Tirsdag uke 21	11.06.2024

På denne bakgrunn framsettes følgende **forslag til vedtak**: Møteplan for høsten 2023 endres som foreslått i møteoversikten for SU, FU og fakultetsstyret.

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoğlu
sekretær

18.08.2023
INMU

Utvalg: Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet
Sak: 48/23
Møtedato: 23.08.2023
Journalnummer:

Innføring av rettighetsordning ved UiB

Forskningsutvalget orienteres i denne saken om at UiB har innført en rettighetsordning med virkning fra 1. desember. Dette for å ivareta forskernes rett til selv å velge hvilke tidsskrift de vil publisere i, samtidig som deres publikasjoner kan gjøres åpent tilgjengelige i tråd med institusjonens målsetning og krav fra finansierer.

Se vedlagt brev fra universitetsbiblioteket for ytterligere informasjon.

Vedlegg 1 Brev fra universitetsbiblioteket om innføring av rettighetsordning

Ragna Aarli
leder

Ingrid Birce Müftüoğlu
sekretær

18.08.2023
INMU

Universitetsmuseet
Universitetsdirektørens kontor
Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Institutt for sosialantropologi
Institutt for geografi
Institutt for økonomi
Sosiologisk institutt
Institutt for sammenliknende politikk
Institutt for informasjons- og medievitenskap
Institutt for politikk og forvaltning
Institutt for geovitenskap
Kjemisk institutt
Institutt for informatikk
Institutt for biovitenskap
Matematisk institutt
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Institutt for fysikk og teknologi
Klinisk institutt 2
Institutt for global helse og samfunnsmedisin
Det medisinske fakultet
Klinisk institutt 1
Institutt for biomedisin
Institutt for klinisk odontologi
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Det humanistiske fakultet
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Institutt for fremmedspråk
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Det juridiske fakultet
Institutt for klinisk psykologi
Institutt for samfunnspsykologi
Institutt for helse, miljø og likeverd (HEMIL)
Det psykologiske fakultet
Institutt for biologisk og medisinsk psykologi
Institutt for pedagogikk
Institutt for design
Fakultet for kunst, musikk og design
Griegakademiet - Institutt for musikk
Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Referanse

2023/10976-LESE

Dato

08.08.2023

Innføring av rettighetsordning ved Universitetet i Bergen

Universitetet i Bergen har i Politikk for åpen vitenskap et mål om at vitenskapelige publikasjoner gjøres åpent tilgjengelige enten i publiseringskanaler med åpen tilgang eller i åpne vitenarkiv. For å ivareta forskernes rett til selv å velge hvilke tidsskrift de vil publisere i, samtidig som deres publikasjoner kan gjøres åpent tilgjengelige i tråd med institusjonens målsetning og krav fra finansierer, har UiB innført en rettighetsordning med virkning fra 1. desember 2022 ([Styresak 108/22](#)). Hovedpunktene i ordningen er som følger:

- UiB har en ikke-eksklusiv rett til å gjøre alle vitenskapelige artikler forfattet av studenter og ansatte tilknyttet institusjonen tilgjengelige med en Creative Commons-lisens.
- Ansatte og studenter kan unnta enkeltartikler fra denne ordningen ved å be om fritak. Forespørsel om fritak trenger ikke begrunnes.
- UiB gjør de vitenskapelige artiklene åpent tilgjengelige i institusjonens åpne vitenarkiv. For artikler som er publisert åpent med en Creative Commons-lisens, vil den publiserte versjonen gjøres tilgjengelig med lisensen den er publisert under. For artikler som ikke er publisert åpent, vil forfatters aksepterte manuskript som standard gjøres tilgjengelig med en Creative Commons Navngivelse – CC BY-lisens.
- Ansatte og studenter som permanent ønsker å reservere seg mot bruk av en CC BY-lisens, kan velge hvilke vilkår eller lisens som skal gjelde som standard ved tilgjengeliggjøring av artikler.
- Rektor er juridisk ansvarlig for tolking av rettighetsordningen og for å løse tvister om dens tolkning og anvendelse.

Rettighetsordningen gjelder for vitenskapelige artikler innsendt fra og med 1. desember 2022. Artikler innsendt før 1. desember 2022 er ikke omfattet av rettighetsordningen.

Fra 2019 har det ved UiB vært et krav om at fulltekst av vitenskapelige artikler lastes opp i Cristin som grunnlag for NVI-rapportering. Artikler som blir lastet opp i Cristin blir overført til UiBs åpne vitenarkiv BORA for tilgjengeliggjøring. For artikler som er åpent publisert kan den endelige publiserte versjonen lastes opp og tilgjengeliggjøres. For artikler som ikke er åpent publisert er det forfatters aksepterte manuskript som skal lastes opp. På bakgrunn av

rettighetsordningen kan manuskriptet nå gjøres tilgjengelig uten forsinkelse og med en CC BY-lisens.

Forfattere som vil unnta enkeltartikler fra rettighetsordningen kan gjøre dette ved å bruke et skjema for fritak (<https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=13774310>). I fritaksskjemaet kan man også be om at forfatters aksepterte manuskript gjøres tilgjengelig med en annen Creative Commons-lisens enn CC BY, eller at en embargo påføres manuskriptet. Forfattere som permanent ønsker å reservere seg mot bruk av en CC BY-lisens, kan i fritaksskjemaet angi de vilkår som skal gjelde som standard for tilgjengeliggjøring av fremtidige aksepterte manuskript.

Universitetsbiblioteket har utarbeidet en nettside med informasjon om rettighetsordningen.

Her kan man finne svar på ofte stilte spørsmål og lenken til fritaksskjemaet. Lenken til nettsiden er: <https://www.uib.no/ub/158627/rettighetsordning-%C3%A5pen-tilgjengelig%C3%B8ring>.

Den enkelte forskeren kan ta kontakt på bora@uib.no dersom man ønsker mer informasjon eller har spørsmål om ordningen. UB deltar gjerne på møter på enhetene for å informere om ordningen.

Vennlig hilsen

Maria-Carme Torras-Calvo
avdelingsdirektør

Paul Simon Svanberg
seniorrådgiver